

Tweede Bestuursrapportage 2026

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Leeswijzer.....	4
Rapportage voortgang programma's.....	5
Duurzaamheid.....	5
Meedoen.....	9
Leefomgeving.....	17
Ontspanning en Economie.....	22
Ruimtegevend Bestuur	25
Samenvatting begrotingsmutaties.....	30
Investerings	33
Circulaire gemeentefonds.....	34
Bijlage: Normenkader 2026	37

Inleiding

Voor u ligt de Tweede bestuursrapportage 2026. In deze rapportage informeert het college u over de stand van zaken van de begroting en het beleid. Daarbij wordt voornamelijk ingegaan op autonome ontwikkelingen, de financiële gevolgen van eerder genomen besluiten en de voortgang van de beleidsuitvoering. Ook zijn de uitkomsten van de septembercirculaire 2026 over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds verwerkt. Deze rapportage is een aanvulling op de ontwikkelingen die reeds in de Begroting 2027 zijn opgenomen.

Zowel de incidentele als de structurele budgetten zijn beoordeeld op hun toereikendheid. Als gevolg van onder meer inflatie en andere autonome ontwikkelingen zijn op diverse begrotingsposten bijstellingen noodzakelijk. Waar mogelijk zijn deze budgetneutraal verwerkt, bijvoorbeeld door inzet van beschikbare stelposten voor prijsindexering. Dit betreft een doorlopend proces dat zowel bij de Eerste als bij de Tweede bestuursrapportage plaatsvindt.

De Begroting 2027 en de Tweede bestuursrapportage 2026 worden op 11 november met uw gemeenteraad besproken. De financiële consequenties van deze bestuursrapportage worden verwerkt in de 21e wijziging van de Begroting 2026 en de 2e wijziging van de meerjarenbegroting 2027-2030.

Sint-Michielsgestel, 6 oktober 2026
Het college van burgemeester en wethouders.

Leeswijzer

Deze bestuursrapportage is als volgt opgebouwd:

Rapportage voortgang programma's

Per programma wordt een toelichting gegeven op de beleidsmatige en beheersmatige afwijkingen. Ook wordt ingegaan op de voortgang van lopende investeringen. Daarnaast is een financiële samenvatting opgenomen van de voorgestelde mutaties en de gevolgen daarvan voor het begrotingsbeeld.

Ombuigingen

Binnen het programma Meedoen wordt de voortgang toelicht van het eerder vastgestelde maatregelenpakket.

Samenvatting begrotingsmutaties

Een integraal overzicht van alle voorgestelde mutaties, verwerkt in een actueel begrotingsbeeld, inclusief de gevolgen voor de meerjarige reservepositie.

Investeringen

Een samenvattend overzicht van de voorgestelde mutaties in de begrote investeringen.

Circulaire gemeentefonds

Een toelichting op de gevolgen voor onze algemene uitkering op basis van de septembercirculaire 2026.

Normenkader 2026

Een overzicht van regelingen met financiële gevolgen die onderdeel uitmaken van de rechtmatigheidsbeoordeling over het jaar 2026.

Rapportage voortgang programma's

Duurzaamheid

Beleids- en beheersmatige afwijkingen

Warmteprogramma

De landelijke deadline voor het opstellen van het wettelijk verplichte warmteprogramma is uitgesteld naar 31 december 2027. In 2025 zijn we gestart met het opstellen van dit programma. Tijdens de uitvoering zijn aanvullende werkzaamheden naar voren gekomen die samenhangen met onze werkwijze rondom omgevingsprogramma's. Hierdoor vraagt het traject meer tijd dan oorspronkelijk voorzien.

De verruiming van de landelijke termijn biedt ruimte om deze werkzaamheden zorgvuldig uit te voeren en te komen tot een kwalitatief hoogwaardig, uitvoerbaar en breed gedragen warmteprogramma. We blijven inzetten op een voortvarende uitwerking volgens een ambitieuze, maar realistische planning.

Personele wisselingen zijn van invloed op de voortgang. Daarnaast wordt onderzocht of een plan-MER-beoordeling noodzakelijk is, wat mogelijk gevolgen heeft voor de doorlooptijd. Op basis van deze ontwikkelingen wordt de planning geactualiseerd.

Water- en Rioleringsplan

In 2025 heeft de gemeenteraad het Water- en Rioleringsplan (WRP) vastgesteld, waarin ook het kostendekkingsplan is opgenomen. Een robuust rioolstelsel is cruciaal voor een gezonde leefomgeving. We monitoren de kwaliteit en functionaliteit van het vrijvervalriool.

De uitvoering van werkzaamheden aan tunnels, wadi's en diverse onderzoeken is in 2026 anders verlopen dan voorzien. Een deel van de werkzaamheden kon efficiënter en tegen lagere kosten worden uitgevoerd, terwijl voor enkele onderzoeken een beperktere scope noodzakelijk bleek. Daarnaast zijn bepaalde onderhoudsmaatregelen verschoven of op basis van actuele inspectieresultaten niet of in aangepaste vorm uitgevoerd. Daar tegenover staan ook extra kosten voor de inhuur van personeel en diensten. Hierdoor vallen de gerealiseerde en verwachte uitgaven lager uit dan oorspronkelijk begroot, wat leidt tot een incidenteel voordeel van € 280.000 in 2026 dat ten gunste komt van de voorziening Rioleringsplan.

Afval

De exploitatie van Afval laat naar verwachting een overschrijding zien. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere personeelskosten. Voor de aanbestedingen die in de markt worden gezet, is namelijk extra capaciteit nodig. De overschrijding wordt gedekt door een onttrekking aan de egalisatievoorziening Afval.

Bij het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing houden we rekening met de btw over de afvalkosten. Door toenemende kosten (exclusief investeringen afval) zal ook het btw-aandeel stijgen. Op termijn kan dit ertoe leiden dat de afvalstoffenheffing verder moet worden verhoogd. Om substantiële tariefstijgingen voor inwoners te voorkomen, is het van belang hier tijdig op te anticiperen.

ODBN: bijstelling basis- en verzoektaken

Het bijgestelde werkprogramma 2027 van ODBN (Omgevingsdienst Brabant Noord) voor Sint-Michielsgestel laat ten opzichte van het definitieve werkprogramma 2026 een stijging zien van

afgerond 350 uur, inclusief 119 uur voor het optionele archiefmandaat. Exclusief dit archiefmandaat bedraagt de stijging 231 uur. Een definitief besluit over het archiefmandaat wordt pas later genomen. We kiezen er op dit moment voor om uit te gaan van een stijging van 350 uur. De stijging zit met name binnen toezicht en de specialistische VTH-taken, waaronder bodem- en asbesttaken.

Investerings- en overhevelingen

Energie- en warmtetransitie

Om de uitvoering van de energie- en warmtetransitie vanaf 2027 op te pakken, wordt € 410.000 overgeheveld naar 2027. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor aanvullende uitvoeringscapaciteit. Daarnaast worden de middelen ingezet om doelgroepen te bereiken en te ondersteunen en isolatieprojecten verder te intensiveren.

Soortenmanagementplan

De voor het SMP beschikbaar gestelde incidentele middelen uit de algemene middelen blijven benodigd voor de meerjarige verplichte monitoring, die volgt uit de aanbesteding van het SMP. Deze middelen worden vanaf 2028 ingezet ter dekking van de monitoringskosten. Dit gaat om een structurele last van € 7.500. Daarvoor in de plaats kan het incidentele budget in 2026 van € 100.000 vervallen.

Bodemsanering Woud te Berlicum

Naar aanleiding van meldingen over een chemische geur langs het Woud in Berlicum is bodemonderzoek uitgevoerd. Daarbij is een bodemverontreiniging vastgesteld, vermoedelijk veroorzaakt door drugsgelateerd chemisch afval. De gemeente heeft de locatie conform de saneringsplicht laten saneren. De verontreinigde grond is afgevoerd en vervangen door schone grond. Door de aanwezigheid van boomwortels en nabijgelegen verharding is een zeer beperkte restverontreiniging achtergebleven. Uit onderzoek blijkt dat deze geen onaanvaardbare risico's oplevert voor mens en milieu. De sanering is afgerond. De totale kosten bedragen € 42.000.

Laar-Nieuw Laar

De gemeenteraad heeft op 23 november 2017 de Gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar vastgesteld. Deze visie is vervolgens uitgewerkt in concrete plannen. Dit heeft onder meer geleid tot de vaststelling van het omgevingsplan Laar-Nieuw Laar en het bijbehorende landschapsplan op 21 december 2023. Op 4 februari 2026 heeft de gemeenteraad het omgevingsplan door middel van een herstelbesluit opnieuw gewijzigd vastgesteld. Voor de verdere uitvoering van het project zijn in 2026 en 2027 aanvullende middelen nodig. Het gaat hierbij onder meer om reeds gemaakte kosten in de aanloop naar het herstelbesluit, kosten voor de procedure bij de Raad van State, de uitvoering van het landschapsplan en de verkoop van twee bouw kavels. Hieronder vallen kosten voor het bouwrijp maken, taxaties, verkoop, juridisch advies en de inzet van ambtelijke capaciteit, waaronder projectleiding.

De aanvullende projectkosten worden geraamd op € 397.000 in 2026 en € 75.000 in 2027. Deze kosten worden gedekt uit de opbrengsten van de verkoop van twee bouw kavels aan de weg Laar. De verkoop levert naar verwachting een bruto-opbrengst op van € 541.000 in 2026 en € 529.000 in 2027. Na afboeking van de boekwaarde van respectievelijk € 130.000 en € 127.000 en dekking van de aanvullende projectkosten resteert voor de gemeente een netto-opbrengst van € 14.000 in 2026 en € 326.000 in 2027. Deze opbrengsten komen ten gunste van het begrotingssaldo en kunnen tevens worden beschouwd als een gedeeltelijke compensatie voor de ongedekte kosten die de gemeente in voorgaande jaren voor dit project heeft gemaakt.

Projecten groen: EVZ Leijgraaf traject

In samenwerking met Waterschap Aa en Maas wordt de ecologische verbingszone (EVZ) langs de Leijgraaf ten oosten van Middelrode gerealiseerd. De uitvoering start volgens planning in het najaar van 2026. Omdat de werkzaamheden doorlopen in 2027, vindt de financiële afrekening van het project pas in dat jaar plaats. Voorgesteld wordt daarom het niet-benutte budget door te schuiven naar 2027 via een onttrekking aan de daarvoor bestemde reserve, zodat de projectmiddelen beschikbaar blijven voor afronding van het project.

Water- en Rioleringsplan

Afsluiten investeringen riolering

Het krediet geeft een kleine overschrijding van € 5.000. Na ophoging kan het krediet worden afgesloten.

Investeringen riolering

Door een aangepaste planning van diverse rioleringsinvesteringen worden delen van de in 2026 geraamde uitgaven doorgeschoven naar 2027. De verschuivingen hangen samen met de fasering van werkzaamheden, de benodigde voorbereiding en afstemming met externe partijen.

Het betreft de volgende kredieten:

- Voor Vrijvervalriolering 2026 wordt € 1.300.000 doorgeschoven naar 2027 voor een volgende fase van Theereheide. De eerste fase wordt in 2026 uitgevoerd.
- Het krediet voor Gemalen E/M (Elektrisch/Mechanisch) 2026 wordt overgeheveld naar 2027, waar zowel de voorbereiding als de uitvoering zullen plaatsvinden.
- Voor Rioolgemaal BK (bouwkundig) 2025 wordt de voor 2026 geraamde jaarschijf van € 87.600 doorgeschoven naar 2027, conform de actuele planning in het Water- en Rioleringsplan (WRP).
- Bij Drukriolering E/M 2026 wordt € 643.100, inclusief de verbetermaatregel, doorgeschoven naar 2027 in afwachting van besluitvorming en afstemming met het waterschap.
- Voor de Randvoorziening E/M 2026 is de voorbereiding gestart in 2026. De uitvoering vindt plaats in 2027, waardoor € 111.100 wordt overgeheveld.

Deze verschuivingen leiden tot een aangepaste spreiding van de investeringsuitgaven binnen de planperiode, zonder dat dit gevolgen heeft voor de beoogde uitvoering van de projecten.

Geluidsaneringsprojecten

Binnen de gemeente zijn de afgelopen jaren diverse geluidsaneringsprojecten uitgevoerd. De kosten hiervan worden volledig vergoed door het Rijk via subsidies voor voorbereiding, begeleiding en toezicht (VBT) en voor de uitvoering van geluidwerende maatregelen aan woningen.

Na afronding van een aantal projecten blijkt dat niet de volledige ontvangen VBT-subsidie benodigd was. Hierdoor resteert een positief saldo van € 52.000, dat kan worden toegevoegd aan de algemene middelen van de gemeente.

Daarnaast zijn momenteel nog twee geluidsaneringsprojecten in uitvoering.

Ondergrondse afvalcontainers en betonputten afval

Voor de investeringen in ondergrondse afvalcontainers en de bijbehorende betonputten afval (raad 6 november 2025) wordt in 2026 naar verwachting € 250.000 besteed. Hiervan heeft € 180.000 betrekking op de ondergrondse afvalcontainers en € 70.000 op de betonputten. De uitvoering van de werkzaamheden verloopt minder snel dan oorspronkelijk gepland, waardoor een deel van de investeringen wordt doorgeschoven naar een later moment. De resterende investeringsbudgetten blijven noodzakelijk voor de realisatie van het project en worden daarom overgeheveld naar 2027. Het betreft € 487.000 voor de ondergrondse afvalcontainers en € 1.042.000 voor de betonputten.

Financiële afwijkingen per programma

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Duurzaamheid					
• Warmtetransitie-SMP	100,0		-7,5	-7,5	-7,5
• Project Laar-Nieuw Laar	13,7	326,1			
• ODBN, bijstelling basis- en verzoektaken	29,9	-19,4	-24,2	-30,2	-36,0
• Bodemsanering Woud te Berlicum	-41,7				
• Subsidieregeling, eindafrekening	51,8				
• Mutaties minder dan € 10.000					
Totaal Programma Duurzaamheid	153,7	306,7	-31,7	-37,7	-43,5

Meedoen

Beleids- en beheersmatige afwijkingen

Wmo

Begeleiding individueel

Het gebruik van individuele begeleiding bevindt zich al meerdere jaren op een hoog niveau. Het aantal unieke cliënten bedroeg 339 in 2024 en 345 in 2025.

Zowel uit de uitvoeringspraktijk als uit regionale analyses komt naar voren dat inwoners vaker ondersteuning nodig hebben vanwege psychische problematiek, GGZ-wachlijsten en afschaling vanuit de specialistische GGZ naar de Wmo. Hierdoor blijft de vraag naar begeleiding onverminderd aanwezig. Deze ontwikkeling wordt ook in regionaal verband herkend en gevolgd; binnen de regio zien gemeenten een vergelijkbare toename van de ondersteuningsvraag.

De zorgzwaarte laat geen duidelijke verdere verzwaring van de doelgroep zien. Het aandeel cliënten met een middenintensieve ondersteuningsvraag blijft met circa 73% tot 74% de grootste groep. Ook de verhouding tussen de verschillende inzetniveaus blijft de afgelopen jaren relatief stabiel. Op basis van de huidige prognose van € 1,93 miljoen worden de beschikbare budgetten, inclusief de reeds doorgevoerde aanpassing in de eerste bestuursrapportage, op dit moment als toereikend beoordeeld.

Het meer inzetten van groepsbegeleiding is ook een ombuigingsmaatregel. Zie onder "ombuigingen" voor een nadere toelichting.

Groepsbegeleiding

Op basis van de huidige prognose wordt voor 2026 een uitgavenniveau van circa € 401.000 verwacht voor groepsbegeleiding. Dit blijft binnen het beschikbare budget. Ook het gebruik van groepsbegeleiding laat geen structurele groei zien. Het aantal unieke cliënten daalde van 114 cliënten in 2024 naar 91 cliënten in 2025. In 2026 zijn tot en met de huidige peildatum 69 cliënten geregistreerd. Ook de gemiddelde bezetting ligt lager dan in voorgaande jaren. De daling van het aantal cliënten voor groepsbegeleiding wordt mogelijk verklaard door het aanbod van de 'indicatieloze dagbesteding' in Den Dungen. Op basis van de huidige prognoses geven de ontwikkelingen binnen groepsbegeleiding geen aanleiding voor een aanvullende structurele budgetverhoging.

Brandveilige stallingen

Vanwege aangescherpte eisen rondom brandveiligheid is het noodzakelijk om brandveilige stallingen voor scootmobielen te realiseren. Dit vormt een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en woonstichting. De stallingen maken het mogelijk om scootmobielen veilig te stallen en op te laden zonder risico voor bewoners en gebouwen. De woonstichting faciliteert locaties en draagt bij aan beheer en uitvoering, terwijl de gemeente vanuit haar zorg- en veiligheidsverantwoordelijkheid mede invulling geeft aan deze opgave. Wij stellen voor hiervoor een bedrag van € 65.000 beschikbaar te stellen.

Jeugd

Zorg in Natura (ZIN)

Voor Zorg in Natura is in 2026 een budget van € 7.605.000 beschikbaar gesteld. Op basis van de realisatiecijfers over de eerste maanden van het jaar worden de totale uitgaven momenteel geprognoseerd op € 7.498.000. Dit leidt naar verwachting tot een voordelig resultaat van circa € 107.000. Daarbij moet worden opgemerkt dat de huidige prognose is gebaseerd op de eerste vijf à

zes maanden van het jaar. Gezien het open-eindekarakter van de jeugdhulp kunnen de kosten gedurende het jaar nog aanzienlijk fluctueren.

Daarnaast wordt rekening gehouden met een mogelijke terugbetaling in het kader van het woonplaatsbeginsel voor een kostbare casus (circa € 350.000, betrekking hebbend op meerdere jaren) en een te ontvangen solidariteitsbijdrage voor excessieve casuïstiek van circa € 30.000.

Persoonsgebonden Budget (PGB) Jeugd

Voor de kosten van het persoonsgebonden budget (PGB) is in de begroting 2026 een bedrag van € 292.000 opgenomen. Op basis van een extrapolatie van de voorschotbetalingen over de periode januari tot en met juli 2026 worden de totale uitgaven voor dit jaar geraamd op circa € 200.000. Hieruit volgt een verwacht voordeel van ongeveer € 92.000 ten opzichte van de begroting.

Voor de uitvoering van de jeugdzorg zijn diverse ombuigingsmaatregelen in de begroting opgenomen. Zie onder "ombuigingen" voor een nadere toelichting.

Incidentele voordelen jeugdzorg verrekenen met maatregelenpakket

Een aantal van de ombuigingen op het sociaal domein heeft een relatie met de kosten voor jeugdzorg. Omdat het moeilijk is om per ombuiging een één-op-één relatie te zien tussen de gepleegde inzet en het behaalde resultaat, maar we wel een lichte daling van de kosten verwachten, worden de hiervoor toegelichte geprognosticeerde voordelen (€ 107.000 ZIN en € 92.000 PGB) als resultaat verrekend met de beoogde ombuigingen vanuit het maatregelenpakket.

Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidie (Participatiewet)

De uitgaven aan uitkeringen blijven € 85.000 achter bij de raming, terwijl het uitkeringsbestand stabiel is. Een mogelijke verklaring is dat inwoners meer bijverdienen naast de bijstand. Deze inkomsten worden verrekend en drukken daarmee de uitkeringslasten. Ook de uitgaven aan de IOAW zijn € 70.000 lager door minder aanvragen als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Hierin worden geen veranderingen verwacht. Daarnaast hebben we minder uitgaven aan loonkostensubsidie en re-integratietrajecten, waardoor we deze budgetten met respectievelijk € 35.000 en € 85.000 aframesen. Samen met meevallende inkomsten is sprake van een totaal incidenteel voordeel van € 388.900.

In het kader van het op orde brengen van de budgetten in het sociaal domein én het behalen van de ombuigingstaakstelling zijn diverse budgetten op het gebied van de Participatiewet en Minimabeleid voor 2026 beoordeeld. Geconcludeerd is dat hier om diverse redenen ruimte in zit die ingezet kan worden om de taakstelling voor 2026 te behalen. Zie hieronder voor de toelichting.

Incidentele voordelen Participatiewet verrekenen met maatregelenpakket

Een aantal van de ombuigingen op het sociaal domein heeft een relatie met de kosten voor Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidie. Omdat het moeilijk is om per ombuiging een één-op-één relatie te zien tussen de gepleegde inzet en het behaalde resultaat, maar we wel een lichte daling van de kosten verwachten, worden de hiervoor toegelichte geprognosticeerde voordelen (€ 388.900) als resultaat verrekend met de beoogde ombuigingen vanuit het maatregelenpakket.

Minimabeleid en bijzondere bijstand

De opbrengsten uit terugvorderingen van bijzondere bijstand worden met € 25.000 naar beneden bijgesteld. Mogelijke verklaringen zijn het uitblijven van de energietoeslag in 2025 en verbeterde werkprocessen en vroegsignalering. Voor de studietoeslag wordt vanwege de stijgende vraag en de verwachte verdere groei van het aantal aanvragen € 40.000 bijgeraamd. Op de bijzondere bijstand in natura wordt € 40.000 afgeraamd omdat er minder aanvragen worden gedaan dan verwacht.

Minderheden, Nieuwkomers en Statushouders

Asiel en migratie

In het derde en vierde kwartaal van 2026 stellen we een plan van aanpak op voor de realisatie van kleinschalige opvang van asielzoekers, volgens de uitgangspunten van het Bestuursakkoord Dichtbij en Daadkrachtig. De geraamde kosten voor het opstellen van dit plan bedragen € 20.600. Deze dekken we uit de eerder ontvangen tijdelijke middelen (€ 37.300). We stellen voor het restant over te hevelen naar 2027 voor de verdere uitwerking van het plan van aanpak.

In 2026 zijn er eerder kosten gemaakt voor migratie en asielopvang van € 96.000. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de bestaande reserve. Op dit moment is nog niet bekend of en hoeveel aanvullende kosten uit het plan van aanpak voortvloeien. Als daarvan sprake is, stellen we voor deze kosten eveneens te dekken uit de genoemde bestaande reserve. De financiële gevolgen worden verwerkt in de jaarrekening 2026.

Opvang Oekraïners

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is een opgave die we krijgen van het Rijk. We stemmen deze opgave af in de regio. De afspraken zijn vastgelegd in het Regioplan Migratie Brabant Noordoost. Er is een onderlinge verdeling afgesproken tussen Sint-Michielsgestel en Boxtel. Op dit moment wordt de laatste opgave van het Rijk om 415 opvangplekken te realiseren bijna behaald (94%). In Sint-Michielsgestel vangen we, na uitbreiding in oktober 2025, 84 mensen op en in Boxtel zijn 306 plekken gerealiseerd.

Herijken afspraak met Boxtel over asiel en opvang Oekraïners

Er lopen gesprekken met de gemeente Boxtel over afspraken uit het verleden over asiel en opvang Oekraïners. Deze gesprekken met Boxtel gaan over zowel aantallen als budgetten en ons streven naar herijking. Uitsluitel over deze lopende gesprekken volgt op een later moment.

Terugbetaling ontvangen begeleidingskosten statushouders

We hebben een grotere terugbetaling ontvangen dan verwacht. Het gaat om een verschil van € 12.000 in ons voordeel. Het gaat hier om begeleidingstrajecten voor statushouders. Er zijn minder trajecten ingezet, omdat we minder statushouders hebben gehuisvest dan verwacht.

Leerlingenvervoer

Binnen het budget voor leerlingenvervoer wordt in 2026 een onderbesteding verwacht. Daarom wordt voorgesteld dit budget incidenteel met € 50.000 neerwaarts bij te stellen.

In verband met het aflopen van het huidige contract voor het leerlingen- en jeugdwetvervoer per 31 juli 2026 is een nieuwe aanbesteding uitgevoerd. De uitkomst hiervan leidt tot een kostenstijging van 9,3% ten opzichte van de huidige contractafspraken. Voor 2026 heeft dit een incidenteel financieel effect van € 20.500 voor het leerlingenvervoer en € 4.100 voor het jeugdwetvervoer. Voorgesteld wordt deze budgetten incidenteel te verhogen.

Vanaf 2027 werkt deze prijsstijging door in een volledig begrotingsjaar. Daarom wordt voorgesteld de begroting structureel te verhogen met € 49.100 voor het leerlingenvervoer en € 9.800 voor het jeugdwetvervoer.

OMBUIGINGEN

In de Voorjaarsnota en Begroting 2026 zijn diverse ombuigingen opgenomen om de kosten in dit programma te beheersen. Hieronder geven wij een toelichting op de voortgang van deze projecten.

Buurters (voorzorgcirkel)

De ontwikkeling van Buurters laat een positief beeld zien. Met name in Den Dungen groeit het aantal

buurtcirkels sterk. Ook in Berlicum komt de ontwikkeling steeds beter op gang. In Sint-Michielsgestel verloopt de groei vooralsnog wat langzamer. Voor Gemonde wordt een andere aanpak gehanteerd, passend bij de lokale context.

Indicatieloze dagbesteding

Momenteel loopt de pilot indicatieloze dagbesteding in Den Dungen. De pilot loopt tot 1 januari 2028. Deze periode wordt gebruikt om te onderzoeken of de inhoudelijke doelstellingen zijn behaald en of er een daling zichtbaar is in de kosten voor de Wmo. Op basis daarvan kan er een beslissing worden genomen om de indicatieloze dagbesteding ook in te voeren in andere kernen.

Combinatietraject inburgering B1 en betaald werk

We verwachten hiermee eind 2026 te kunnen starten. De maatregel houdt in dat we statushouders die nog bezig zijn met inburgeren eerder en beter ondersteunen bij het vinden van betaald werk. Hierdoor besparen we op uitkeringslasten.

Voor de uitvoering van de maatregel is in 2026 € 20.000 beschikbaar gesteld voor extra personele inzet door werkconsulenten. Ook is er € 48.000 beschikbaar gesteld voor een werkmakelaar, die werkgevers benadert. Voor de werving van de werkmakelaar is inmiddels voor twee jaar alternatieve dekking gevonden uit het WSD-dividend. We stellen daarom voor om:

- € 20.000 over te hevelen naar 2027 en deze beschikbaar te stellen voor MGD;
- De beschikbaar gestelde jaarlijkse middelen van € 48.000 over te hevelen naar 2029 en verder. Na twee jaar, in 2028, evalueren we de pilot. Als de resultaten positief zijn, stellen we voor om de kosten in 2029 en de jaren daarna te dekken uit de beschikbaar gestelde middelen voor 2026 tot en met 2028.

We hadden daarbij verwacht om dit jaar € 44.000 te kunnen besparen op uitkeringslasten. Door de vertraging verwachten we deze besparing eenmalig niet te realiseren.

Vroege start inburgering in een asielzoekerscentrum (AZC)

De maatregel houdt in dat we een aantal in onze gemeente wonende statushouders al vanuit het AZC ondersteunen naar inburgering. We zijn medio 2026 gestart met deze ombuigingsmaatregel. Voor de uitvoering van de maatregel is in 2026 € 20.000 beschikbaar gesteld. De uitvoeringskosten zijn lager dan verwacht. Daarom stellen we voor om voor 2026 eenmalig € 15.000 af te ramen.

Daarbij hadden we verwacht om dit jaar € 41.000 te kunnen besparen op uitkeringslasten en uitvoeringskosten. Voor dit jaar verwachten we hiervan eenmalig € 3.600 te realiseren, doordat we medio 2026 zijn gestart. We baseren ons hierbij op een maatschappelijke kosten-batenanalyse door een onderzoeksbureau bij een vergelijkbare pilot bij een andere gemeente.

Versterken vroegsignalering

Om de kosten voor schulddienstverlening te beheersen, wordt ingezet op versterken vroegsignalering. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden onderzocht en voorbereidingen getroffen voor interventies gericht op jongeren, ondernemers en nazorg. De interventies zijn naar verwachting effectief. In 2027 implementeren we deze met de beschikbaar gestelde middelen van € 25.000. De besparing evalueren we op basis van het bereik en de gerealiseerde resultaten.

Stopzetten VIR

De deelname aan de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is lokaal beëindigd. Deze maatregel is gerealiseerd. Binnen de gemeente wordt deze functie steeds meer ingevuld via Wegwijs en bestaande samenwerkingsstructuren met onderwijs, jeugdhulp en veiligheidspartners. De geraamde structurele besparing bedraagt € 14.000. Deze besparing wordt gerealiseerd doordat de kosten voor deelname, beheer en uitvoering van de VIR zijn vervallen.

Overlegtafel met zorgaanbieders jeugd

Deze maatregel was oorspronkelijk gericht op een overlegtafel met externe partners. Deze bleek niet haalbaar. Als alternatief organiseren we een interne *Overlegtafel Jeugd & Normaliseren*. Deze richt zich op het normaliseren van opvoed- en opgroevragen en het voorkomen van onnodige inzet van specialistische jeugdhulp. Deze bevindt zich momenteel in de verkenningsfase. We leggen hierbij de verbinding met de bredere lokale opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd, waaronder de ontwikkeling van stevige lokale teams.

De geraamde besparing van € 50.000 is afhankelijk van betere samenwerking en afstemming. Het financiële effect is niet direct zichtbaar, omdat dit niet één-op-één kan worden vertaald naar een lagere inzet van zorg en ondersteuning.

Minder crisis door Erop Af Team

Het Erop Af Team heet binnen Wegwijs het ZOV-team: Zorg, Overlast en Veiligheid. Dit team richt zich op complexe casuïstiek waarin zorgvragen, overlast en veiligheidsrisico's samenkomen, bijvoorbeeld bij psychische kwetsbaarheid, schulden, verslaving, vervuiling of huiselijk geweld.

Het team voert procesregie of adviseert betrokken professionals. Daarbij brengt het ZOV-team de zorgen en veiligheidsrisico's in beeld, verbindt het betrokken partijen en ondersteunt het bij het maken van duidelijke afspraken over de aanpak. De inzet is gericht op het voorkomen van escalatie en het realiseren van passende en duurzame oplossingen voor inwoners en hun omgeving. De werkwijze sluit aan bij de ontwikkeling van integrale samenwerking tussen zorg en veiligheid en loopt vooruit op het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarin de verbinding tussen lokale teams en regionale veiligheidsteams verder wordt versterkt.

Voor deze maatregel is geen afzonderlijk investeringsbudget opgenomen binnen Jeugd. De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de bestaande personele capaciteit en formatie. De verwachte besparing van € 25.000 is gebaseerd op het voorkomen van crisissituaties en duurdere interventies. Het directe financiële effect is echter moeilijk afzonderlijk zichtbaar te maken, omdat het gaat om vermeden kosten en effecten die niet één-op-één zichtbaar zijn en daardoor niet afzonderlijk aan deze maatregel kunnen worden toegerekend.

Inbesteding lichte ambulante hulpverlening jeugd en Wmo

Deze maatregel richt zich op het organiseren van lichte ambulante ondersteuning dicht bij de gemeentelijke toegang. De capaciteit van onze lichte ambulante hulpverlening (basishulp) in de wijkteams is uitgebreid. In onze gemeente werken nu twee basishulpen. We kunnen nu meer inwoners en jeugdigen ondersteunen via de basishulp. Hierdoor voorkomen we geïndiceerde hulp vanuit de Jeugdwet of de Wmo. De maatregel sluit aan bij de Hervormingsagenda Jeugd en de landelijke ontwikkeling naar stevige lokale teams.

Voor de uitvoering is € 194.000 beschikbaar gesteld. De geraamde besparing van € 199.000 is gebaseerd op de verwachting dat meer ondersteuning binnen de toegang kan worden georganiseerd. De uiteindelijke financiële effecten zijn afhankelijk van de mate waarin specialistische zorg daadwerkelijk wordt voorkomen of verkort en zijn daarom op korte termijn nog niet aantoonbaar.

Verhogen instaptarief regiotaxi

Voor het verhogen van het instaptarief was instemming nodig van de regiogemeenten. Dat is niet haalbaar gebleken. Daarom ramen we de verwachte besparing van € 17.000 af. We zijn wel gestart met een pilot met de voor-elkaarpas. Hiermee proberen we pashouders van de regiotaxi te verleiden om meer gebruik te maken van het OV. De ervaring uit andere regio's is dat hier een invenienseffect bij ontstaat. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend.

Verplichten van Wlz-aanvraag bij begeleiding

De nieuwe spelregels zijn opgenomen in de verordening van het Sociaal Domein en de werkprocessen zijn hierop aangepast. De geraamde besparing van € 20.000 is moeilijk afzonderlijk zichtbaar te maken, omdat het gaat om vermeden kosten en effecten die niet één-op-één meetbaar zijn en daarom niet afzonderlijk aan deze maatregel kunnen worden toegerekend.

Deelmobiliteit inzetten en aanbieden cadeaubonnen individuele voorzieningen

We hebben de samenwerking met de seniorenvereniging voor uitleen van hulpmiddelen uitgebreid met scootmobielen. Inwoners kunnen via de seniorenverenigingen gebruikmaken van leenscootmobielen. In 2028 starten we naar verwachting een actie om via cadeaubonnen inwoners te stimuleren niet gebruikte voorzieningen in te leveren. De verwachte besparingen zijn opgenomen in de begroting.

Strengere spelregels rondom woningaanpassingen

De nieuwe spelregels zijn opgenomen in de verordening van het Sociaal Domein en de werkprocessen zijn aangepast. De hoogte van de financiële compensatie bij woningaanpassingen is volledig afhankelijk van het aantal woningen met een aanpassing dat in die betreffende periode gecompenseerd dient te worden en het type aanpassing. De financiële effecten zijn daarom niet toe te rekenen aan deze maatregel.

Meer inzetten op groepsbegeleiding

De uitvoering van deze maatregel is in 2026 nog niet van de grond gekomen. De potentiële doelgroep waaruit deelnemers voor groepsbegeleiding konden worden geworven bleek beperkter dan vooraf werd verondersteld. De beoogde besparing uit de maatregel wordt daardoor in 2026 niet gerealiseerd.

Op dit moment wordt gewerkt aan de voorbereiding van een eerste groepsaanbod. De beoogde startdatum van de eerste groep is november 2026. Eventuele inhoudelijke en financiële effecten van de maatregel worden daarom naar verwachting pas vanaf eind 2026 en in 2027 zichtbaar.

Extra inzet op preventiemaatregelen Jeugd

Het versterken van preventie is een belangrijke maatregel om de groei van de jeugdhulp af te remmen en sluit direct aan bij de doelstellingen van de Hervormingsagenda Jeugd. Zowel de Jeugdwet als de Hervormingsagenda gaan uit van het principe dat problemen zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en aangepakt, zodat zwaardere en meer specialistische vormen van hulp kunnen worden voorkomen. Gemeenten hebben expliciet de opdracht om te investeren in preventie, ondersteuning en vroegtijdige hulp aan jeugdigen en gezinnen.

Om de stijgende kosten van de jeugdhulp te beheersen, zijn diverse maatregelen ingezet. Deze richten zich op het versterken van de gemeentelijke toegang, het vergroten van de grip op de uitvoering en het bevorderen van kostenbewust handelen. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van de Sociale Netwerkversterking (SNV) binnen wijkteams en kwaliteitsmaatregelen gericht op sturing en monitoring.

Een deel van de middelen is inmiddels ingezet voor preventieve maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn de uitbreiding van schoolmaatschappelijk werk, het organiseren van weerbaarheidstrainingen voor leerlingen en voorlichting aan ouders. Tegelijkertijd werken we aan een plan voor de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd. De overige middelen worden gereserveerd voor de uitvoering van dit plan, zodat maatregelen integraal kunnen worden ingezet en beter aansluiten bij de lokale opgaven en behoeften. Voor deze maatregel is een investeringsbudget beschikbaar van € 229.000. In 2026 is tot op heden circa € 116.676 besteed aan concrete preventieve activiteiten.

Hoewel preventie op termijn moet bijdragen aan het beperken van de groei van specialistische jeugdhulp, zijn deze effecten niet rechtstreeks en op korte termijn meetbaar. Preventieve interventies hebben vaak een langere doorlooptijd voordat zij zichtbaar worden in lagere inzet van zorg en ondersteuning. De structureel geraamde besparing van € 535.000 blijft daarmee een streven, waarmee we de komende jaren onze maatschappelijke en financiële doelstellingen willen behalen.

Investerings en overhevelingen

Dak- en thuisloosheid

Het voorstel is om € 503.500 over te hevelen naar 2027. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor de meerjarige aanpak van dak- en thuisloosheid in de periode 2024 tot en met 2030.

In 2026 lag de nadruk vooral op het doorontwikkelen van bestaande voorzieningen en de voorbereiding van nieuwe initiatieven. De uitvoering van verschillende maatregelen volgt in 2027 en de daaropvolgende jaren. Met de overheveling blijven de middelen beschikbaar voor de doelgroep waarvoor zij oorspronkelijk zijn verstrekt. Dit is van belang gezien de omvang van de opgave en de ambitie om deze doelgroep ook de komende jaren passende ondersteuning te bieden.

Uitkering vanuit de regio

Het voorstel is om € 470.800 over te hevelen naar 2027. De gemeente ontving deze middelen vanuit de regionale reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het college stelt voor om deze middelen in te zetten voor het versterken van de sociale basis en het ontwikkelen van stevige lokale sociale wijkteams. We willen daarvoor in 2027 werken aan beleid voor ontmoetingsplekken (inclusief gemeenschapshuizen) en het beleid voor stevige lokale teams in samenhang met de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Daarom is het voorstel om het volledige bedrag hiervoor over te hevelen naar 2027.

In 2022 spraken de portefeuillehouders binnen de regio af dat tussentijdse regionale uitkeringen uit de regionale reserve bij voorkeur worden ingezet binnen het sociaal domein, in het bijzonder voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en aanverwante opgaven zoals preventie, participatie, wonen en zorg, en zorg en veiligheid. Deze afspraak is later opgenomen in de Centrumregeling Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Aanverwante Taken Meierij-Bommelerwaard 2026-2030.

Met de overheveling en de voorgestelde bestedingsdoelen blijven de middelen beschikbaar voor de doelgroep en doeleinden waarvoor zij oorspronkelijk zijn verstrekt.

Inclusie

Het voorstel is om € 350.000 over te hevelen naar 2027. In 2026 is een projectleider ingezet voor het opstellen van de inclusieagenda. De agenda wordt naar verwachting in 2027 vastgesteld. Daarna start de uitvoering. In 2026 lag de nadruk op voorbereiding en beleidsontwikkeling. Daardoor is niet het volledige budget besteed. De uitvoering van de inclusieagenda vraagt juist in de komende jaren om capaciteit en middelen. Met deze overheveling blijft voldoende financiële ruimte beschikbaar om na vaststelling uitvoering te geven aan de agenda.

Dit voorstel sluit aan bij eerdere besluitvorming. Ook bij de vorige overheveling is aangegeven dat de middelen bedoeld zijn voor een meerjarige inzet en dat financiële ruimte nodig blijft voor de uitvoering. De middelen zijn oorspronkelijk beschikbaar gesteld voor de periode 2024 tot en met 2027.

Uitkering regionale reserve maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2026

We hebben in 2026 een uitkering van € 414.686 ontvangen vanuit de regionale reserve beschermd wonen. Aangezien deze middelen in 2026 niet tot besteding komen, wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2027.

Landelijke Hervormingsagenda Jeugd

Voor de implementatie van de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd is binnen de begroting een budget beschikbaar gesteld van € 100.000 in zowel 2026 als 2027.

De projectleider voor de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd is per april 2026 gestart. De komende maanden staan in het teken van de verdere voorbereiding. Denk hierbij onder meer aan het opstellen van projectplannen, het samenstellen van projectteams en werkgroepen, het uitvoeren van verdiepende analyses van de huidige situatie en het voorbereiden en opstarten van de verschillende deelprojecten. Dit betekent dat er in 2026 naar verwachting geen substantiële uitgaven worden gedaan ten laste van het beschikbare budget. De daadwerkelijke implementatie en daarmee samenhangende kosten worden vanaf 2027 en met name in 2028 verwacht.

Voorgesteld wordt het beschikbare budget in 2026 voor de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd over te hevelen naar 2028, zodat de middelen beschikbaar blijven voor de uitvoering van de voorgenomen projecten.

Overheveling middelen implementatie gegevensuitwisseling

In de decembercirculaire 2025 is eenmalig € 13.300 beschikbaar gekomen voor software voor de invoering van plateau II van de Inburgering. Deze middelen zijn eerst doorgeschoven naar 2026 en daarna overgedragen aan MGD. In 2026 wordt dit geld niet meer uitgegeven. Daarom valt het vrij in het resultaat van MGD en komt het terecht in de egalisatiereserve loonkosten van de gemeenten. De verwachting is dat de software in 2027 klaar is voor gebruik. Daarom stellen we voor om het budget in 2027 opnieuw beschikbaar te stellen aan MGD.

Project Gezinsaanpak Geletterdheid

Door personele omstandigheden ligt dit project sinds juli 2026 stil. We verwachten begin 2027 een doorstart te kunnen maken. Het budget hiervoor is destijds overgedragen naar MGD. Het restant hiervan (€ 9.300) wordt in 2026 niet meer uitgegeven. Daarom valt dit vrij in het resultaat van MGD en komt het terecht in de egalisatiereserve loonkosten van de gemeenten. We stellen voor om het budget in 2027 opnieuw beschikbaar te stellen aan MGD, zodat de nieuwe projectleider de doorstart een extra impuls kan geven.

Financiële afwijkingen per programma

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Meedoen					
• Brandveilige stallingen	-65,0				
• Minimaondersteuning	-25,0				
• Leerlingenvervoer	50,0				
• Resultaat maatregelenpakket sociaal domein na aftrek voordeel jeugdzorg en Participatiewet	149,9	28,0		-48,0	-48,0
• Mutaties minder dan € 10.000	-7,3	-16,1	-16,1	-16,1	-16,1
Totaal Programma Meedoen	102,6	11,9	-16,1	-64,1	-64,1

Leefomgeving

Beleids- en beheersmatige afwijkingen

Gladheidsbestrijding

De kosten voor gladheidsbestrijding vallen in 2026 hoger uit dan begroot. De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor de inzet van personeel, de aankoop van zoutmengsel en de eenmalige kosten voor het aanpassen van de bestaande vrachtwagenstrooier aan een nieuw voertuig. De totale financiële afwijking bedraagt naar huidig inzicht circa € 65.900. Voorgesteld wordt het budget voor gladheidsbestrijding incidenteel met dit bedrag te verhogen.

Dommeloever (Centrumplan)

De gemeente is betrokken in een juridische procedure naar aanleiding van een verschil van inzicht over de uitvoering en nakoming van afspraken die zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

De gemeente is van oordeel dat zij heeft voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst. Tegelijkertijd is gebleken dat de beoogde ontwikkeling onder de huidige omstandigheden niet uitvoerbaar dan wel niet haalbaar is.

In de procedure wordt verweer gevoerd om het standpunt van de gemeente te onderbouwen en de belangen van de gemeente te behartigen. Hiervoor wordt juridische ondersteuning ingeschakeld. De kosten die hiermee samenhangen komen ten laste van de gemeente.

De extra kosten verbonden aan het voeren van de procedure worden geraamd op € 25.000.

Verkeersmaatregelen

Voor mensgerichte maatregelen is een extra budget van € 17.000 nodig. Dit bedrag is bestemd voor de deelnemende scholen die in 2025 hebben meegedaan aan verkeersveiligheids- en verkeerseducatieprojecten. De hiervoor bedoelde bijdrage is in 2025 niet uitgekeerd.

Beheer Openbare Ruimte

Binnen de openbare ruimte ligt de focus op een toekomstbestendig beheer van groen, infrastructuur en overige kapitaalgoederen. Daarbij wordt gewerkt aan verdere standaardisering van inrichting en beheer, verbetering van gegevensbeheer en het combineren van onderhouds- en vervangingsopgaven met klimaatadaptieve maatregelen.

Een belangrijke ontwikkeling betreft Landgoed Seldensate. Voor dit gemeentelijke landgoed is een integraal beheerplan opgesteld om de natuur- en cultuurhistorische waarden duurzaam te behouden en te versterken. Het concept is besproken met belanghebbenden, waaronder omwonenden en belangenorganisaties. Het definitieve beheerplan is in juni 2026 afgerond. Uit de analyse blijkt dat sprake is van achterstallig onderhoud. Om verdere achteruitgang en hogere kosten in de toekomst te voorkomen is een achterstandsbegroting opgesteld die als basis dient voor herstelmaatregelen en toekomstig regulier beheer. We bereiden de besluitvorming voor dit beheerplan voor

Daarnaast vragen de opgaven rondom vergroening, klimaatadaptatie, mobiliteit en areaaluitbreiding blijvende aandacht. De uitvoering van deze opgaven vindt plaats binnen een omgeving waarin capaciteit, gegevenskwaliteit en integrale afstemming belangrijke randvoorwaarden zijn voor een doelmatige uitvoering.

Voor openbare verlichting ramen we de onderhoudskosten eenmalig met € 118.000 af en structureel vanaf 2027 met € 13.000. Voor het waterbeheer verhogen we de kosten voor aangegane contracten de komende jaren met € 13.000. Voor de groenbeheercontracten worden de onderhoudsbudgetten structureel verhoogd met € 33.500 aan indexering. Het eenmalige budget van

€ 100.000 voor de aanpak van wortelopdruk in de verharding wordt overgeheveld van 2026 naar 2027.

Werkzaamheden anterieure overeenkomsten

Er wordt een overschrijding van € 45.000 verwacht (gerealiseerd € 25.000). Deze wordt veroorzaakt door de inzet van projectleiders voor werkzaamheden uit oudere anterieure overeenkomsten, waarin afspraken over kostenverhaal minder volledig zijn vastgelegd dan tegenwoordig gebruikelijk is.

Anterieure overeenkomsten (AOK)

Niet gedekte kosten

Voor verschillende initiatieven van derden lopen beroepsprocedures tegen planologische besluiten. Het gaat daarbij om wijzigingen van het omgevingsplan en om verleende buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's). In de anterieure overeenkomsten zijn bedragen voor planbegeleiding opgenomen die betrekking hebben op het proces tot en met vaststelling/vergunningverlening. De kosten van beroep kunnen we bij deze initiatieven niet vergoed krijgen en dit leidt tot een nadeel in het resultaat van 2026. Daarnaast is er sprake van een overschrijding op de plankosten die niet binnen de anterieure overeenkomst gedekt worden. In totaal gaat het om een bedrag van ongeveer € 21.000 aan uitgaven.

Ontvangen bedragen groen- en cultuurfonds

Met initiatiefnemers wordt, conform beleid, een bedrag overeengekomen voor het groenfonds en een bedrag voor het cultuurfonds. Deze bedragen worden respectievelijk aan de Reserve Plattelandsvernieuwing en de Reserve Cultuurzaken toegevoegd. Over uitgaven ten laste van deze reserves vindt separate besluitvorming plaats. Het gaat voor beide fondsen om een totaalbedrag van € 26.000. We stellen voor deze inkomsten toe te voegen aan de betreffende reserves.

Wet Versterking regie volkshuisvesting

Voor de uitvoering van de urgentieregeling zijn de incidentele rijksmiddelen voor de Wet Versterking regie volkshuisvesting volledig ingezet. Hierdoor zijn deze middelen niet beschikbaar voor de ontwikkeling van het nieuwe volkshuisvestingsprogramma. De extra kosten voor onderzoek, beleidsontwikkeling, participatie en regionale afstemming in 2026 leiden naar verwachting tot een budgettekort. Dit nemen we mee in de jaarrekening.

Leges omgevingsvergunning

De legesopbrengsten blijven naar verwachting € 277.000 achter bij de begroting. Tegenover een geraamde opbrengst van € 992.400 wordt op basis van de realisatie 2025 en de actuele prognose voor 2026 een opbrengst van circa € 715.000 verwacht. De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door een te optimistische begrotingsraming. Aangezien de hoogte van de legesopbrengsten sterk afhankelijk is van externe ontwikkelingen en het aantal ingediende aanvragen, zijn deze inkomsten slechts beperkt beïnvloedbaar.

Locatie Westakkers planontwikkeling

Gezien het tempo van de ontwikkelingen wordt naar verwachting een substantieel deel van het budget overgeheveld naar 2027. Naar verwachting wordt dit jaar € 40.000 besteed en wordt het resterende bedrag van € 290.000 overgeheveld naar 2027.

Vrijval kapitaallasten De Bolster

Voor de Bolster is er € 100.000 voor kapitaallasten gereserveerd. Omdat de bouw nog in een voorbereidende fase zit, zijn deze gereserveerde middelen nog niet benodigd. Hierdoor kunnen de kapitaallasten voor 2026 vrijvallen. Op basis van beleid voegen we dit voordeel toe aan de reserve Onderwijshuisvesting.

Onderhoud accommodaties

Het dagelijks onderhoud en contractonderhoud zal naar verwachting voordeliger uitvallen dan begroot. In totaal verwachten we € 12.800 minder te besteden aan het onderhoud.

Verzekeringen onroerend goed

In 2025 heeft een aanbesteding van de brandverzekeringen plaatsgevonden. De uitkomst van deze aanbesteding heeft geleid tot gunstigere contractvoorwaarden en daarmee lagere verzekeringskosten voor de gemeente. Hierdoor vallen de structurele lasten voor verzekeringen lager uit dan oorspronkelijk begroot. Dit heeft een positief effect op de verzekeringslasten van onderwijs, beleid OG, gemeenschapshuizen en binnensport.

Verrekening SUVIS

In 2024 is geïnvesteerd in de verbetering van de ventilatievoorzieningen van basisschool De Kleine Beer. De kosten van deze investering worden gezamenlijk gedragen door de gemeente en Stroomm. De gemeente heeft de investering voorgefinancierd. De uiteindelijke uitvoeringskosten zijn lager uitgevallen dan vooraf was geraamd. Als gevolg hiervan heeft Stroomm het te veel betaalde aandeel aan de gemeente gerestitueerd.

Investerings- en overhevelingen

Omgevingswet

De budgetoverheveling bedraagt indicatief € 144.000. In 2026 wordt gewerkt aan de voorbereiding van diverse omgevingsprogramma's. Een groot deel van deze omgevingsprogramma's (thematisch- en gebiedsgericht) bevindt zich momenteel in de initiatief- en definitiefase, waarin opgaven worden geanalyseerd en uitgewerkt. De daaropvolgende onderzoeken en aanbestedingen ten behoeve van de verdere uitwerking leiden naar verwachting pas in het eerste en tweede kwartaal van 2027 tot daadwerkelijke uitgaven. Om die reden wordt voorgesteld de beschikbare middelen over te hevelen naar 2027.

Het betreft onder andere de volgende omgevingsprogramma's:

- Warmte (wettelijke verplichting)
- Wonen (wettelijke verplichting)
- Duurzaamheid
- Vitaal Landelijk Gebied
- Programma Kostenverhaal en Financiële Bijdragen
- Twee gebiedsgerichte omgevingsprogramma's

De uitgaven voor het omgevingsplan en de overige omgevingswetinstrumenten verlopen conform verwachting. De kosten voor de evaluatie van de Omgevingsvisie worden pas in een latere fase verwacht, aangezien de voorbereidingen hiervoor naar verwachting in 2027 starten.

Flexwoningen

In de begroting is een structureel budget opgenomen voor de dekking van de kapitaallasten flexwoningen Venkant. Omdat dit najaar wordt gestart met het bouwrijp maken, kunnen de kapitaallasten voor 2026 ten bedrage van € 16.800 vrijvallen.

Theereheide fase 1

Voor de uitvoering van fase 1 (Theerestraat-Esscheweg) van de rioolvervanging en revitalisatie van Theereheide wordt de voorgenomen investering IMOR 2026 van € 612.500 ingezet als aanvullende financiering. Daarnaast wordt een voorgenomen investeringskrediet van € 304.000 naar voren gehaald voor infrastructurele maatregelen. De financiële gevolgen worden verwerkt.

Openbare verlichting

In 2026 wordt niet de volledige vervanging van armaturen en masten openbare verlichting uitgevoerd omdat het gecombineerd wordt met de wijkgerichte aanpak in Theereheide. Daardoor wordt € 237.800 respectievelijk € 96.000 overgeheveld naar 2027.

Verkeersmaatregelen Den Dungen

Een en ander is afhankelijk van een integrale aanpak in combinatie met wegonderhoud en herstelwerkzaamheden huisaansluitingen riolering. De projectscope is nog niet duidelijk en het bestek moet daarop nog worden aangepast.

De voorbereiding start in 2026, maar uitvoering vindt plaats in 2027 waardoor € 165.000 overgeheveld wordt naar 2027.

Brug Middelrode, Kapelstraat/Brugstraat

Dit is een voorbereidingskrediet. De voorbereidingen gaan door in het komende jaar, waardoor een bedrag van € 232.000 uit het krediet wordt overgeheveld naar 2027.

Kredieten accommodaties

Elde college en De Bolster

De voorbereidingen voor de nieuwbouw van het Elde College en De Bolster verlopen conform planning. Voor het Elde College wordt verwacht dat in 2026 een bedrag van € 700.000 van het voorbereidingskrediet wordt besteed. Het resterende budget van € 170.400 zal daarom worden overgeheveld naar 2027. Daarnaast is voor 2026 een investeringskrediet van € 1.560.000 geraamd. Omdat de verdere uitwerking en uitvoering van het project in 2027 plaatsvinden, dient ook dit krediet te worden doorgeschoven naar dat jaar.

Voor De Bolster wordt verwacht dat in 2026 € 685.700 van het voorbereidingskrediet wordt benut. Het resterende bedrag van € 100.000 wordt overgeheveld naar 2027 om de voorbereidingsfase af te ronden.

Renovatie Directeur van Beekstraat

Het beschikbare budget ten behoeve van de renovatie van de Directeur van Beekstraat wordt spaarzaam ingezet wanneer dat voor instandhouding, veiligheid en borging noodzakelijk is. Naar verwachting is daarvoor in 2026 slechts een beperkt deel nodig. Hierdoor zal € 50.000 overgeheveld worden naar 2027.

Accommodaties & Voorzieningen

Het accommodatiebeleid vormt het kader voor de gemeentelijke uitgaven en investeringen op het gebied van accommodaties. Dit beleid wordt opgesteld en in 2027 aan de raad ter vaststelling aangeboden. Na vaststelling vormt dit beleid de basis voor het omgevingsprogramma Accommodaties & Voorzieningen en de verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Financiële afwijkingen per programma

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Leefomgeving					
• Legesopbrengst omgevingsvergunning	-277,4				
• Opstellen gebiedsvisie	-10,0				
• Advocaatkosten Dommeloever	-25,0				
• Onderwijs verzekeringen	34,2	34,2	34,2	34,2	34,2
• Verzekeringen beleid OG	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3
• Verrekening SUVIS	19,4				
• Openbare verlichting	118,0	13,0	13,0	13,0	13,0
• Gladheidsbestrijding	-65,9				
• Beheer openbare ruimte	-45,0				
• Mensgerichte verkeersmaatregelen	-17,0				
• Anterieure overeenkomsten	-21,0				
• Mutaties minder dan € 10.000	-10,0	-12,8	-12,8	-12,8	-12,8
Totaal Programma Leefomgeving	-277,4	56,7	56,7	56,7	56,7

Ontspanning en Economie

Beleids- en beheersmatige afwijkingen

Startup-ecosysteem

Binnen de regionale samenwerking RNOB is in 2025 ingestemd met het gezamenlijk stimuleren van startups in de regio. Doel hiervan is om deze startups voor de regio te behouden en te voorkomen dat zij zich elders vestigen. Dit is destijds gekoppeld aan de voortzetting van het project 'Proeftuin De Peel'. Tijdens de regiodag is besloten hiervoor middelen beschikbaar te stellen, maar hiervoor is nog geen budget opgenomen in de begroting. Daarom wordt in de begroting voor de komende drie jaar een jaarlijks budget van € 12.400 opgenomen.

Vastgoed: De Huif

Bij de realisatie van de Meander is destijds uitgegaan van een netto-opbrengst van € 1 miljoen voor locatie De Huif ten gunste van de reserve gemeenschapshuizen. Na vaststelling van het bestemmingsplan is project De Huif verder opgepakt. In de daaropvolgende periode zijn aanvullende afspraken gemaakt over de oplevering van het perceel, namelijk dat dit bouw- en woonrijp wordt opgeleverd. Deze verplichting brengt extra kosten met zich mee die in de oorspronkelijke raming niet waren meegenomen. Daarmee is de verwachting dat de eerder geraamde netto-opbrengst niet volledig wordt gerealiseerd en dat er aanvullende kosten moeten worden gemaakt. Later dit jaar komen we met een kredietvoorstel met begrotingswijziging.

Spoedreparatie sporthal De Run

De spoedreparatie van De Run is voordeliger uitgevallen. Hierdoor is € 90.000 minder aan de reserve Toekomstige investeringen onttrokken. Dit bedrag blijft daarmee beschikbaar binnen deze reserve.

Optisport uitstel sleutelverhuur

Invoer van sleutelverhuur in de sporthallen is uitgesteld omdat de gebruikers zich onvoldoende hebben kunnen voorbereiden op gebruik van de sporthallen zonder aanwezigheid van beheerders. Gebruikers voelen zich niet gerust bij een overgang naar sleutelverhuur. Met name de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor toezicht en BHV naar de gebruikers wordt ondanks aanbieden van BHV-cursussen als complex ervaren. Daarom is ervoor gekozen om regulier beheer in te zetten, zodat de mogelijkheden verder verkend kunnen worden om daar een acceptabele oplossing voor te vinden. Dit is eerder door de portefeuillehouder aan uw raad gecommuniceerd. De maximale ingeschatte meerkosten per maand bedragen € 16.000 echter we gaan met Optisport in overleg inzake deze meerkosten. Deze gesprekken moeten nog plaatsvinden en het resultaat zullen we in de jaarrekening van 2026 verwerken omdat nu nog niet bekend is welk deel van het bedrag voor rekening van de gemeente komt.

Litserborg, ingroeimodel energiekosten

Met het bestuur zijn in 2025 nadere afspraken gemaakt over de verrekening van de energiekosten en het compenseren van de huur van Bieb Den Dungen. De juiste verwerking van deze afspraken in de gemeentelijke begroting moest nog plaatsvinden. Met deze mutatie is de begroting volgens afspraak. De Litserborg zal via een ingroeimodel stapsgewijs de eigen energiekosten voor haar rekening nemen.

Exploitatielasten binnen- en buitensport

De lasten voor binnensport en buitensport vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door kostenstijgingen van met name energie en bouwkosten, die ruim boven de gangbare inflatie en indexatie liggen. Daarnaast zijn de belastinglasten voor de binnensportaccommodaties hoger uitgevallen dan geraamd.

Investerings en overhevelingen

Erfgoed

We zijn nog niet gestart met het actualiseren van de archeologische waardenkaarten. Voor deze werkzaamheden is specialistische expertise vereist, waardoor de opdracht via een extern bureau dient te worden uitgevoerd. De invoering van de Omgevingswet heeft echter geleid tot een sterk toenemende vraag naar dergelijke diensten, omdat veel gemeenten hun archeologische beleids- en waardenkaarten moeten actualiseren. De werkzaamheden worden opgepakt zodra hiervoor bij een geschikt extern bureau capaciteit beschikbaar is. Voorgesteld wordt een bedrag van € 40.000 over te hevelen naar 2027.

Kunst en Cultuur

Het cortenstalen kunstwerk Décors is sinds 2021 in opslag in afwachting van herbestemming binnen de gemeente Sint-Michielsgestel. Omdat ondanks meerdere onderzoeken nog geen passende locatie beschikbaar is, verschuift de verwachte herplaatsing van 2026 naar 2028. Het beschikbare budget en de bijbehorende onttrekking uit de reserve van elk € 30.000 worden daarom overgeheveld naar 2028.

Nieuw kunstwerk openbare ruimte

Voor de realisatie van een nieuw kunstwerk in de openbare ruimte is budget beschikbaar gesteld. Als gevolg van aanvullende procedurele vereisten wordt de uitvoering uitgesteld. Afhankelijk van het te doorlopen traject zal de uitvoering naar verwachting halverwege 2027 starten, waarbij het grootste deel van de werkzaamheden in 2028 plaatsvindt. Daarom wordt de bijdrage van de projectontwikkelaar van € 100.000 overgeheveld naar 2027. Ook het gemeentelijke budget van € 75.000 en de daarmee samenhangende onttrekking aan de reserve worden doorgeschoven naar 2027.

Sportaccommodaties

Sporthal De Run

De voorbereidingen van het project Sporthal De Run hebben vertraging opgelopen. Omdat de projectleider eind augustus is gestart, wordt dit jaar naar verwachting circa € 20.000 besteed aan de voorbereiding. Het resterende bedrag van € 240.000 wordt overgeheveld naar 2027.

Sporthal Theereheide

De voorbereidingen bij Theereheide zijn in volle gang. De verwachting is dat dit jaar € 170.000 wordt besteed aan de voorbereiding van dit project. De overige € 230.000 moet overgeheveld worden naar 2027.

BMC De Brand

Het project BMC De Brand is vertraagd omdat de funderingen afwijken van de tekeningen. Voor de staal- en constructieberekeningen moesten hierin aanpassingen worden aangebracht. Omdat dit zeer nauw luistert, is het proces vertraagd. Hierdoor wordt € 1.400.000 overgeheveld naar 2027. Daarnaast wordt naar verwachting in 2026 slechts 80% van de BOSA-bijdrage ontvangen. De overige inkomsten (€ 220.000) worden eveneens overgeheveld naar 2027.

Zegenwerp

Het resterende budget van € 108.400 wordt overgeheveld naar 2027, omdat de uitwerking en beoordeling van de scenario's voor Sportpark Zegenwerp pas kan plaatsvinden na afronding van het haalbaarheidsonderzoek in oktober 2026. Het budget is benodigd voor de verdere scenario-uitwerking, financiële analyses, participatie en de totstandkoming van een bestuurlijk gedragen voorkeursscenario.

VV Irene

Bij VV Irene is de investering in het clubgebouw duurder uitgevallen dan begroot. De extra kosten zijn afkomstig van de extra juridische ondersteuning en externe adviseurs. Extra juridische capaciteit was nodig voor het complexe juridische raamwerk dat de wederzijdse verplichtingen regelt. Dat raamwerk is ook inzetbaar voor andere gelijkaardige situaties. Daarnaast zijn er extra kosten aan het project toegerekend, die eerder geboekt werden als externe inhuur. Hierdoor is de extra investeringsbehoefte € 110.000.

SC Den Dungen

Bij de veldrenovatie van SC Den Dungen is het investeringskrediet overschreden. Bij de kredietaanvraag waren middelen aangevraagd voor zowel groot onderhoud als renovatie. De leverancier heeft de werkzaamheden echter anders gefactureerd dan bij de kredietaanvraag was voorzien. Hierdoor was er een tekort van € 230.000 op het investeringskrediet en een overschot van € 190.000 op het budget voor het groot onderhoud.

HC Berlicum

De veldrenovatie van HC Berlicum stond voor afgelopen zomer gepland, maar bleek niet haalbaar. Nu staat de renovatie gepland tijdens de winterstop. De werkzaamheden zullen gedeeltelijk in 2027 worden uitgevoerd. Hierdoor moet € 240.000 van het investeringskrediet overgeheveld worden naar 2027.

Vastgoed investeringen

Het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) is in voorbereiding. De voor 2026 geplande investeringen worden daarom doorgeschoven en integraal verwerkt in het nieuwe plan. Hiermee wordt voorkomen dat investeringen worden gedaan op basis van verouderde uitgangspunten. Hierdoor wordt er € 24.300 overgeheveld naar 2027 vanuit het investeringsplan voor binnensport en € 127.000 vanuit het investeringsplan voor buitensport.

Financiële afwijkingen per programma

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Ontspanning en Economie					
• Startup-ecosysteem	-12,4	-12,4	-12,4		
• Litserborg, ingroeimodel energiekosten	-13,0	-9,8	-6,5	-3,3	
• Gemeenschapshuizen verzekeringen	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
• Buitensport	-15,3				
• Binnensport	-14,4				
• Verzekeringen binnensport	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2
• Vrijval incidenteel budget veld Den Dungen	190,0				
• Mutaties minder dan € 10.000	9,3	9,5	9,5	9,5	9,5
Totaal Programma Ontspanning en Economie	165,4	8,5	11,8	27,4	30,7

Ruimtegevend Bestuur

Beleids- en beheersmatige afwijkingen

Wijkmakelaars herinrichting Johan Frisoplein

Vanuit een inwonersinitiatief gaan we aan de slag met de herinrichting van het Johan Frisoplein tot een klimaatbestendig en biodivers park. Voor de herinrichting is door de gemeente via LEADER Europese subsidie aangevraagd en toegekend tot een maximumbedrag van € 39.900. De totale projectkosten zijn geraamd op € 79.700 exclusief btw. Het resterende bedrag wordt gedekt uit beschikbare budgetten voor duurzaamheid en wijkmakelaars. De werkzaamheden moeten uiterlijk op 1 mei 2027 zijn afgerond.

Jaarresultaat 2025 en actualisatie bijdrage 2026 VRBN

Zoals besloten door het bestuur van de Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN) is een deel van het positieve jaarresultaat 2025 terugbetaald aan de gemeenten. Dit is voor onze gemeente een bedrag van € 29.100.

De definitieve bijdrage voor het jaar 2026 is € 16.500 minder dan eerder begroot.

Indexering betrokken organisaties

De budgetten voor het Dierentehuis, het RIEC, het veiligheidsfonds en het veiligheidshuis zijn de afgelopen jaren niet geïndexeerd. Inmiddels blijken de beschikbare middelen niet langer toereikend. Daarom stellen wij voor deze budgetten vanaf 2027 structureel te verhogen met in totaal € 19.400. Dit bedrag wordt vervolgens jaarlijks geïndexeerd. Dekking is beschikbaar vanuit de stelpost prijsindexering.

Verhogen formatie college

Na het aantreden van het nieuwe college is de formatie verhoogd van 4,6 naar 5,0 fte. De hiermee samenhangende structurele meerkosten zijn inmiddels verwerkt in de begroting 2027. De meerkosten voor 2026 (€ 28.300) worden met deze bestuursrapportage verwerkt.

Wachtgeldverplichting voor afgetreden wethouders

Vanwege het aftreden van bestuurders per 20 mei 2026 moeten we rekening houden met een aanspraak van € 279.900 in verband met kosten voor de wachtgelduitkering zoals beschreven in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Dit bedrag is gebaseerd op de maximale periode. Voor dit bedrag moeten we op basis van de verantwoordingsregels een voorziening treffen.

Loopbaanbegeleiding afgetreden wethouder

De toekenning van een wachtgelduitkering is onlosmakelijk verbonden aan re-integratiebegeleiding van de oud-bestuurder. Appa schrijft voor dat de begeleiding wordt uitgevoerd door een extern gespecialiseerd loopbaanbureau. De kosten hiervan bedragen € 17.500.

Van Appa- naar ABP-pensioen voor (oud-)wethouders

Per 1 januari 2028 worden alle pensioenen van onze (oud-)wethouders overgedragen aan pensioenfonds ABP. Deze overgang vloeit voort uit de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Om deze pensioenoverdracht mogelijk te maken, is in de jaarrekening 2025 al een aanzienlijke reservering opgenomen. Daarnaast wordt nieuwe wetgeving verwacht, de Wet overdracht pensioenen politieke ambtsdragers. Deze wet regelt onder meer een compensatie voor wethouders in actieve dienst in de leeftijd van 40 tot 68 jaar.

Omdat de nieuwe pensioenregeling uitgaat van een andere premiesystematiek, kan dit voor bepaalde leeftijdsgroepen nadelige gevolgen hebben. Om deze effecten te beperken ontvangen deze politieke ambtsdragers een compensatie in hun pensioenopbouw. De kosten hiervan komen

voor rekening van de gemeente. Daarnaast moeten de pensioenvoorzieningen in de jaarrekening 2026 worden gewaardeerd op basis van de actuele dekkingsgraad van het ABP. Hoewel een cijfermatige onderbouwing momenteel nog ontbreekt, moet rekening worden gehouden met financiële risico's.

Daarnaast leidt de pensioenoverdracht in 2027 tot een aantal incidentele kosten.

- Op het moment van de pensioenoverdracht worden alle opgebouwde pensioenen en pensioenaanspraken omgezet naar de nieuwe regeling. In het kader van de overdracht van de Appa-pensioenadministratie naar het ABP moeten gemeenten per 1 januari 2027 het bruto-nettoproces van alle pensioenen en pensioenuitkeringen overdragen aan Idella. Hiervoor brengt Idella jaarlijks € 269,35 per pensioen in rekening. Voor onze gemeente resulteert dit in een extra kostenpost van circa € 5.700 per jaar. Deze kosten hebben betrekking op de huidige gepensioneerde bestuurders die reeds een pensioen ontvangen.
- De opgebouwde pensioenrechten moeten worden overgedragen aan het ABP en worden ingepast in het nieuwe pensioenstelsel. Idella verricht namens de gemeente de hiervoor benodigde werkzaamheden, waaronder de controle van de datakwaliteit, het vaststellen van de pensioenaanspraken en overdrachtswaarde, de communicatie met betrokkenen en de uiteindelijke gegevensoverdracht aan het ABP. Deze werkzaamheden kunnen niet door de gemeente zelf worden uitgevoerd. De kosten bedragen eenmalig € 13.250, vermeerderd met € 575 per dossier. Voor onze gemeente leidt dit tot een totale kostenpost van circa € 34.000. Deze kosten hebben betrekking op de volledige doelgroep van huidige en toekomstige pensioengerechtigden.

Kosten gemeentelijke verzekeringen

In de afgelopen jaren zijn de kosten voor de Construction All Risks (CAR) verzekering gestegen vanwege indexering en de hoeveelheid gemeentelijke (uitvoerings)projecten. Structureel gaat dit om een bedrag van € 15.000 en deze hogere lasten zijn te dekken vanuit de stelpost prijsindexering.

Bijstelling opbrengst OZB 2026

Vanwege een onvoorziene verschuiving tussen het areaal woningen en niet-woningen is een incidentele meeropbrengst van € 44.200 te begroten voor 2026.

Vervallen tekortafdekking Eerste bestuursrapportage 2026

Omdat het resultaat van de begrotingsmutaties met de Eerste bestuursrapportage 2026 ertoe leidde dat een begrotingstekort zou ontstaan, is dit tekort afgedekt vanuit de Algemene reserve. Vanwege de resultaten vanuit deze bestuursrapportage kan deze tekortafdekking van € 337.600 voor het jaar 2026 vervallen.

Actualisatie doorrekening kapitaallasten

Zoals toegelicht in het hoofdstuk 'Investerings' worden met deze bestuursrapportage diverse investeringen doorgeschoven van 2026 naar 2027. Op basis hiervan is de staat van activa geactualiseerd en zijn de begrote kapitaallasten herberekend. Omdat een deel van deze kapitaallasten direct samenhangt met het kostendekkende product riolering of wordt gedekt uit bestemmingsreserves, resteert per saldo een beperkt nadeel. Het beperkte resultaat wordt deels veroorzaakt door het naar voren halen van de voorgenomen investering van € 916.500 voor de herinrichting van de Theerestraat-Esscheweg.

Renteresultaat

We verwachten voor dit jaar geen aanvullend resultaat op rente (baten en lasten).

Herrekening btw voorgaande jaren

Na beoordeling van facturen in de afgelopen jaren is gebleken dat we per saldo te weinig btw terugontvangen hebben. Samen met de kosten voor het onderzoek geeft dit een incidenteel voordeel van € 5.100.

Vrijval niet ingezette stelposten 2026

Na verwerking van de mutaties in deze bestuursrapportage resteren voor 2026 enkele nog niet volledig ingezette stelposten. Deze kunnen vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat. Dit betreft in totaal een bedrag van € 352.500. Dit bedrag bestaat uit:

- Stelpost prijsindexering, € 81.000
- Stelpost areaaluitbreiding, € 105.600
- Stelpost gemeentefonds, € 165.900.

Resultaat bedrijfsvoering MGD

Binnen de bedrijfsvoering van MijnGemeenteDichtbij (MGD) zijn op verschillende posten afwijkingen ten opzichte van de begroting ontstaan. Zo vielen de brandstofkosten voor de voertuigen hoger uit dan geraamd, terwijl de ICT-kosten lager uitvielen. Daarnaast zijn de reiskostenvergoedingen licht gestegen.

Per saldo heeft MGD een positief resultaat gerealiseerd. Conform de verdeelsleutel komt 44% van dit resultaat ten goede aan de gemeente Sint-Michielsgestel. Dit leidt voor 2026 tot een positief financieel effect van € 139.800 voor onze gemeente.

Resultaat personeelskosten MGD 2026

De doorrekening op salarissen en inhuur leidt naar verwachting tot een voordelig resultaat. Het aandeel voor onze gemeente bedraagt € 77.000. Dit bedrag wordt overeenkomstig beleid toegevoegd aan de egalisatiereserve loonkosten.

Verantwoording uren vanuit MGD

Vanuit het maatregelenpakket 2026 is besloten dat projectmedewerkers MGD voor ruimtelijke projecten en investeringen voortaan hun uren verantwoorden. Door deze verantwoording van uren vervallen de kosten van deze medewerkers deels uit de bijdrage die onze gemeente betaalt vanuit het reguliere verdeelpercentage omdat de kosten dan worden gedekt vanuit de budgetten voor ruimtelijke projecten en investeringen. Dit voordeel kan worden ingezet voor de taakstelling van € 198.000 die hiervoor in de begroting 2026 is opgenomen. Omdat daarnaast nog meer uren zijn verantwoord dan voorzien, leidt dit ertoe dat de bijdrage volgens de verdeelsleutel aanvullend omlaag kan met € 687.400. Tegenover dit voordeel worden andere budgetten meer belast voor dit bedrag. Denk hierbij aan investeringen en anterieure overeenkomsten. Het risico is aanwezig dat deze budgetten hiervoor niet altijd toereikend zijn.

Resultaat septembercirculaire 2026

Op Prinsjesdag 15 september 2026 is de septembercirculaire beschikbaar gekomen. Met de septembercirculaire is onze algemene uitkering uit het gemeentefonds herberekend en de gevolgen voor de begroting zijn structureel verwerkt in deze bestuursrapportage. Per saldo leidt deze herberekening tot een verbetering van het begrotingsbeeld in structurele zin. Voor nadere toelichting verwijzen we u naar de bijlage in deze bestuursrapportage.

Het resultaat over 2025 (€ 83.200 nadeel) rekenen we toe aan het jaar 2026. Daarmee bedraagt het totale nadeel voor 2026 € 305.900.

Rechtmatigheidsverantwoording en beoordeling rechtmatigheid

De uitvoering van de verbijzonderde interne controles verloopt volgens planning. De resultaten geven een positief beeld van de interne beheersing van de belangrijkste financiële processen. Op onderdelen van het aanbestedingsproces en de levering van zorg zijn verbeterpunten vastgesteld, waarvoor maatregelen zijn getroffen. Er is een aanbestedingsonrechtmatigheid geconstateerd.

Begrotingssubsidies

- Naast de reguliere controles is er aandacht voor een belangrijke landelijke juridische ontwikkeling die gevolgen kan hebben voor de rechtmatigheid van begrotingssubsidies aan professionele partners, met name binnen het sociaal domein. Aanleiding hiervoor is de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 juli 2025 (de zogenoemde Peel en Maas-uitspraak). Hieruit volgt dat ook bij begrotingssubsidies sprake kan zijn van schaarse rechten. In dat geval moeten potentiële subsidieontvangers gelijke kansen krijgen om voor de subsidie in aanmerking te komen. Daarom wordt onderzocht of de huidige wijze van subsidiëring van professionele partners nog voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Bizob (Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant) voert dit onderzoek uit en adviseert over eventuele noodzakelijke aanpassingen.
- Op basis van het advies van Bizob wordt beoordeeld welke gevolgen deze ontwikkeling heeft voor de begrotingssubsidies. Mogelijk voldoen niet alle subsidies aan de geldende regels. Dit kan gevolgen hebben voor het voorwaarden criterium binnen de rechtmatigheidsverantwoording.

Aanbestedingsonrechtmatigheid (€ 81.350)

Bij een nadere beoordeling in 2026 is vastgesteld dat een overeenkomst voor vastgoedonderhoud onterecht als een werk is aangemerkt en enkelvoudig onderhands is gegund. Hierdoor voldoet de aanbesteding niet aan de Europese aanbestedingsregels. Het onrechtmatige deel betreft de uitgaven in 2026 en bedraagt € 81.350. Het contract loopt door tot en met 31 december 2027. De onrechtmatigheid loopt in 2026 naar verwachting verder op tot circa € 110.000. Voor 2027 wordt eveneens een bedrag van circa € 110.000 verwacht.

- *Maatregelen*
Voor deze opdracht wordt een nieuwe aanbestedingsprocedure gestart en het huidige contract wordt beëindigd. Daarnaast wordt voor het vastgoedonderhoud een inkoopkalender opgesteld als onderdeel van het duurzaam meerjarig onderhoudsplan (DMJOP). Hiermee worden toekomstige aanbestedingen tijdig voorbereid en uitgevoerd.

Investerings en overhevelingen

Overheveling incidentele budgetten

Bij het beoordelen van de budgetten is er bewust gekeken naar het doorschuiven van incidentele exploitatiebudgetten naar volgende jaren. Dit doen we alvast vooruitlopend op de overhevelingen die later via de jaarrekening worden verwerkt. De mutaties op overhevelingen verrekenen we over de jaren budgetneutraal met de Algemene reserve. In voorgaande hoofdstukken zijn de nu voorgestelde overhevelingen toegelicht. Samengevat zijn met deze Bestuursrapportage de volgende overhevelingen meegenomen:

Budgetoverhevelingen Tweede bestuursrapportage 2026 (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
• Energie- en warmtetransitie	-410	410		
• Project Omgevingswet	-144	144		
• Wortelopdruk en verharding	-100	100		
• Erfgoedbeleid	-40	40		
• Hervormingsagenda jeugd	-100		100	
• Onderwijshuisvesting	-22	22		
• Project Westakkers	-290	290		
• Dak- en thuisloosheid	-504	504		
• Spreidingswet	-17	17		
TOTAAL, te verrekenen met de Algemene (risico)reserve	-1.626	1.526	100	0

Financiële afwijkingen per programma

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Ruimtegevend bestuur					
• Verhogen formatie college van 4,6 naar 5,0 fte per medio 2026	-28,3				
• Wachtgeldverplichtingen	-279,9				
• Loopbaanbegeleiding afgetreden bestuurders	-17,5				
• Verzorgen pensioenuitkeringen en transitie naar ABP		-39,7			
• Restitutie resultaat VRBN 2025	29,1				
• Definitieve bijdrage VRBN 2026	16,5				
• Bijstelling opbrengst OZB 2026	44,2				
• Herrekening BTW voorgaande jaren	5,1				
• BCF effect afval	-20,0				
• Vervallen tekortafdekking Eerste bestuursrapportage	-337,6				
• Vrijval niet ingezette stelposten 2026	352,5				
• MGD: resultaat exploitatie 2026	139,8	-2,9			
• MGD: resultaat tijdschrijven	687,4				
• Actualisatie doorrekening kapitaallasten	-1,8	1,8	-19,1	-22,2	-2,7
• Resultaat septembercirculaire 2026 (algemene uitkering)	-305,9	233,5	228,0	332,3	372,2
• Mutaties minder dan € 10.000	-9,5	34,0			
Totaal Programma Ruimtegevend bestuur	274,1	226,7	209,0	310,2	369,6

Samenvatting begrotingsmutaties

Ontwikkeling begrotingssaldo

Als startpunt voor de bepaling van de financiële positie van onze gemeente gaan we uit van het begrotingssaldo na verwerking van de begrotingsmutaties zoals die zijn verwerkt tot en met de lopende begroting 2026 en de nieuwe begroting 2027-2030.

Op basis van de voorgestelde begrotingsmutaties vanuit deze Tweede bestuursrapportage zien we de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Ontwikkeling begrotingssaldo x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingssaldo, als startpunt	0,0	48,3	254,3	79,8	1.041,9
Vorgestelde begrotingsmutaties:					
• Resultaat Tweede bestuursrapportage 2026	724,3	377,0	1,6	-39,9	-22,9
• Resultaat septembercirculaire 2026	-305,9	233,5	228,0	332,3	372,2
Begrotingssaldo na begrotingsmutaties	418,4	658,8	484,0	372,2	1.391,3
	overschot	overschot	overschot	overschot	overschot

Per saldo leiden de voorgestelde mutaties tot een verbetering van het begrotingssaldo 2026. Ook het meerjarige begrotingsbeeld wijzigt als gevolg van de verwerking van de septembercirculaire en de overige begrotingsmutaties. Dit begrotingsbeeld is in samenhang met de doorrekening vanuit de Begroting 2027-2030 tot stand gekomen.

In de voorgaande hoofdstukken zijn per programma de diverse inhoudelijke ontwikkelingen en daarmee samenhangende gevolgen voor de begroting toegelicht. De voorgestelde begrotingsmutaties per programma zijn samenvattend als volgt.

Totaal voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
• Duurzaamheid	153,7	306,7	-31,7	-37,7	-43,5
• Meedoen	102,6	11,9	-16,1	-64,1	-64,1
• Leefomgeving	-277,4	56,7	56,7	56,7	56,7
• Ontspanning en Economie	165,4	8,5	11,8	27,4	30,7
• Ruimtegevend bestuur	274,1	226,7	209,0	310,2	369,6
Totaal mutaties begrotingssaldo	418,4	610,5	229,7	292,5	349,4

De grootste onderdelen van het resultaat van deze bestuursrapportage zijn samenvattend:

Resultaat Tweede bestuursrapportage 2026 samengevat x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
• Project Laar-Nieuw Laar	13,7	326,1			
• Resultaat maatregelenpakket sociaal domein na aftrek voordeel jeugdzorg en Participatiewet	149,9	28,0		-48,0	-48,0
• Legesopbrengst omgevingsvergunning	-277,4				
• Onderwijs verzekeringen	34,2	34,2	34,2	34,2	34,2
• Vrijval incidenteel budget veld Den Dungen	190,0				
• Wachtgeldverplichtingen	-279,9				
• Vervallen tekortafdekking Eerste bestuursrapportage	-337,6				
• Vrijval niet ingezette stelposten 2026	352,5				
• MGD: resultaat exploitatie 2026	139,8	-2,9			
• MGD: resultaat tijdschrijven	687,4				
• Resultaat septembercirculaire 2026 (algemene uitkering)	-305,9	233,5	228,0	332,3	372,2
• Overige resultaten	51,7	-8,4	-32,6	-26,1	-9,0
TOTAAL	418,4	610,5	229,7	292,5	349,4

Begrotingsmutaties op basis van programma's

Het volgende overzicht is als volgt samengesteld:

- Resultaat voor bestemming: per programma, de baten en lasten voor mutaties met reserves; dit leidt dan tot het resultaat voor bestemming.
- Resultaatbestemming: per programma, de onttrekkingen aan en de stortingen in de reserves; dit leidt dan tot de resultaatbestemming.
- Resultaat na bestemming/totaalresultaat: per programma, het verschil tussen het resultaat voor bestemming en de resultaatbestemming; dit leidt dan tot het resultaat na bestemming, oftewel de mutatie van het vrij inzetbare begrotingssaldo. Dit bedrag is gelijk aan het totaal van de voorgestelde begrotingsmutaties.

Samenvattend leiden de voorgestelde mutaties tot het volgende gewijzigde begrotingsbeeld.

Begrotingsmutaties programma's (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
<i>Baten voor resultaatbestemming:</i>					
• Duurzaamheid	-1.965,7	-63,1	34,9	35,5	36,1
• Meedoen	462,2	673,8	259,1	147,1	147,1
• Leefomgeving	665,5	67,2	15,7	15,7	15,7
• Ontspanning en Economie	-120,8	90,2	-6,5	-3,3	
• Ruimtegevend bestuur	35,6	546,2	414,1	487,0	487,1
Totaal baten voor resultaatbestemming	-923,2	1.314,3	717,3	682,0	686,0
<i>Lasten voor resultaatbestemming:</i>					
• Duurzaamheid	-2.191,9	508,8	61,2	69,2	75,6
• Meedoen	-887,4	2.039,7	422,5	262,6	257,3
• Leefomgeving	-1.614,8	1.086,3	320,1	315,5	342,8
• Ontspanning en Economie	-694,6	125,9	-122,2	-157,4	-177,1
• Ruimtegevend bestuur	260,5	35,3	-65,6	-100,4	-162,0
Totaal lasten voor resultaatbestemming	-5.128,2	3.796,0	616,1	389,6	336,7
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	4.205,0	-2.481,7	101,3	292,5	349,4
<i>Resultaatbestemming:</i>					
<i>Onttrekking aan reserves:</i>					
• Duurzaamheid	-77,1	66,4	-0,8		
• Meedoen	-724,8	820,8			
• Leefomgeving	-318,5	253,9	-0,8		
• Ontspanning en Economie	-195,0	75,0	30,0		
• Ruimtegevend bestuur	-1.630,4	1.526,0	100,0		
Totaal onttrekking aan reserves	-2.945,8	2.742,1	128,4	0,0	0,0
<i>Storting in reserves:</i>					
• Duurzaamheid					
• Meedoen					
• Leefomgeving	476,1	-350,0			
• Ontspanning en Economie					
• Ruimtegevend bestuur	364,7				
Totaal storting in reserves	840,8	-350,0	0,0	0,0	0,0
Saldo resultaatbestemming	-3.786,6	3.092,1	128,4		
RESULTAAT NA BESTEMMING (mutaties begrotingssaldo)	418,4	610,5	229,7	292,5	349,4

Ontwikkeling reservepositie

Inclusief de mutaties vanuit deze bestuursrapportage geeft onze reservepositie meerjarig het volgende verloop.

Tweede Bestuursrapportage 2026 Sint-Michielsgestel

Reserves, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Algemene reserve:						
Algemene (risico)reserve	10.327	11.881	10.274	9.221	8.993	8.791
Totaal algemene reserve	10.327	11.881	10.274	9.221	8.993	8.791
Bestemmingsreserves voor:						
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein						
-						
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is						
Plattelandsvernieuwing	242	151	0	0	0	0
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	9.020	1.167	637	813	1.177	1.541
Cultuurzaken	243	210	135	105	105	105
Gemeenschapshuizen		636	607	582	561	543
Inzet woningbouw		121	31	31	31	31
Besteding Sociaal Domein	1.361	1.683	530	530	530	530
Toekomstige investeringen	1.928	1.137	2.392	2.153	1.734	1.137
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren						
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	631	524	222	222	222	222
Egalisatie Loonkostenontwikkeling MGD	607	655	408	306	306	306
Duurzame ontwikkeling	72	72	72	72	72	72
Volkshuisvestingsfonds	47	47	47	47	47	47
Opvang doelgroepen	2.866	2.715	2.660	2.660	2.660	2.660
Egalisatie Sociaal Domein	837	183	183	183	183	183
d. dekking afschrijvingen investeringen						
Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen	2.969	12.098	11.868	11.552	11.140	10.727
Afdekking afschrijvingslast afgeronde investeringen	5.423	5.057	4.692	4.326	3.990	3.667
Totaal bestemmingsreserve	26.246	26.457	24.484	23.581	22.756	21.770
TOTAAL RESERVES	36.572	38.338	34.758	32.803	31.749	30.560

In dit geactualiseerde verloop zijn ontwikkelingen meegenomen zoals voorgesteld met deze bestuursrapportage. Samengevat gaat het om de volgende mutaties.

Mutaties reserves Tweede bestuursrapportage 2026 (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Stortingen in reserves:				
• Bijdragen vanuit anterieure overeenkomsten	26			
• Vrijval kapitaallasten De Bolster	100			
• Resultaat personeelskosten MGD	77			
• Verkoop perceel	350	-350		
• Budgetoverhevelingen via Algemene reserve	288			
Totaal stortingen in reserves	841	-350	0	0
Onttrekkingen aan reserves:				
• Dekking kapitaallasten vanuit reserves	-53	-22	-2	
• Overheveling kunstwerk centrum en herplaatsen Decors	-105	75	30	
• Budget doorontwikkeling MGD vanuit egalisatiereserve	46			
• Voorbereiding nieuwbouw Elde College en De Bolster	-270	270		
• Ecologische verbindingzone Leijgraaf	-72	72		
• Spoedreparatie De Run	-90			
• Budgetoverhevelingen via reserve Sociaal domein	-821	821		
• Budget migratie e.d.	96			
• Terugdraaien tekortafdekking Eerste bestuursrapportage 2026	-338			
• Budgetoverhevelingen via Algemene reserve	-1.338	1.526	100	
Totaal onttrekkingen aan reserves	-2.946	2.742	128	0
Per saldo reservemutaties	3.787	-3.092	-128	0

Investerings

In deze bestuursrapportage zijn de volgende begrotingsmutaties voorgesteld op de meerjarige investeringen.

Mutaties Investerings Tweede bestuursrapportage 2026 (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal eerder begrote investeringen	27.223	16.650	11.516	4.234	5.423
Voorgestelde mutaties:					
Overhevelingen:					
• Brug Middelrode -Kapelstr/Brugstraat	-232	232			
• Verkeersmaatregelen Den Dungen	-165	165			
• Vervanging armaturen openbare verlichting	-238	238			
• Vervanging masten openbare verlichting	-96	96			
• Landschapspark Heidelust	-241	187	54		
• Voorbereiding nieuwbouw Elde College	-170	170			
• Nieuwbouw KC De Bolster (voorbereiding)	-100	100			
• Nieuwbouw Elde College	-1.560	1.560			
• Bouw- en woonrijp maken OR De Bolster Plus	-284	221	63		
• Investerings gemeentelijk vastgoed	-291	291			
• Aankoop/renovatie Directeur van Beekstraat	-50	50			
• Sporthal De Run	-240	240			
• BMC De Brand, vernieuwen sportaccommodatie	-1.415	1.415			
• Onderzoek Zegenwerp	-108	108			
• Renovatie toplaag veld 2 HC Berlicum	-240	240			
• Aanschaf ondergrondse containers 2025	-487	487			
• Aanschaf ondergrondse containers betonputten 2026	-1.042	1.042			
• Rioolbeheer	-2.333	2.333			
• BRM tijdelijke woningen Heidelust	-810	630	180		
Overige mutaties:					
• Herinrichting Theerestraat - Esscheweg	917				
• VV Irene, verbouwing clubgebouw	110				
• Renovatie toplaag veld 1 en 2 SC Den Dungen	230				
• Rioolbeheer	6	36			
Totaal mutaties begrote investeringen	-8.840	9.841	297	0	0
Begrote investeringen na voorgestelde mutaties	18.382	26.491	11.812	4.234	5.423

In voorgaande hoofdstukken zijn deze mutaties toegelicht.

Circulaire gemeentefonds

Septembercirculaire 2026

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Deze uitkering wordt door de Rijksoverheid verstrekt. Jaarlijks verschijnen drie circulaire's die de ontwikkeling van deze inkomsten inzichtelijk maken: de meicirculaire (op basis van de Voorjaarsnota), de septembercirculaire (op basis van de Miljoenennota) en de decembercirculaire (op basis van de Najaarsnota, ter afronding van het uitkeringsjaar). De algemene uitkering is vrij besteedbaar.

De septembercirculaire 2026 is op Prinsjesdag dinsdag 15 september gepubliceerd. Op basis hiervan is onze algemene uitkering opnieuw doorerekend.

Samenvattend beeld

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Het accres (groei van het gemeentefonds) is beperkt omhoog bijgesteld, maar lagere aantallen en eenheden zorgen per saldo deels voor een negatief effect in 2026.
- Het voorschot uit het BTW-compensatiefonds valt lager uit dan verwacht, wat een nadeel oplevert voor 2026.
- Er worden extra middelen beschikbaar gesteld voor:
 - Inburgering;
 - Wet Versterking regie volkshuisvesting;
 - Spreidingswet;
 - Openbare bibliotheken;
 - Problematische schulden.

Financieel resulteert dit in het volgende beeld:

Septembercirculaire 2026 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Begroot bedrag	57.623,4	57.580,6	59.598,4	58.468,7	58.887,0	61.192,3
Berekend op basis van septembercirculaire 2026	57.540,2	57.518,1	60.042,7	58.805,5	59.331,0	61.679,4
Per saldo mutaties	-83,2	-62,5	444,3	336,8	444,0	487,1
Samenvattende mutaties:						
• Accres, uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-83,2	-204,7	233,5	228,0	332,3	372,2
• Taakmutaties		105,2	91,8	94,9	97,9	101,3
• Integratie en decentralisatie-uitkeringen		37,0	119,0	13,9	13,8	13,6
Per saldo mutaties	-83,2	-62,5	444,3	336,8	444,0	487,1
af:						
• Te oormerken taakmutaties		160,2	91,8	94,9	97,9	101,3
• Te oormerken integratie en decentralisatie-uitkeringen			119,0	13,9	13,8	13,6
Netto-effect circulaire	-83,2	-222,7	233,5	228,0	332,3	372,2
	negatief	negatief	positief	positief	positief	positief

Per saldo pakt deze circulaire in structurele zin positief uit voor het begrotingssaldo. De afrekening over 2025 wordt toegerekend aan het begrotingsjaar 2026.

Stand van zaken herverdeling Gemeentefonds

Sinds 2023 geldt voor gemeenten een ingroepad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Op advies van de ROB is besloten dit ingroepad voor 2027 en 2028 te bevriezen en **niet** te indexeren. Per 1 januari 2029 wordt naar verwachting een volgende stap in het ingroepad gezet. In de raadsinformatiebrief d.d. 16 juni 2026 is de raad hier eerder over

geïnfomeerd. Het maximale risico voor onze gemeente bedraagt structureel € 860.000, exclusief indexering.

Toelichting ontwikkeling algemene uitkering

De algemene uitkering wordt berekend op basis van objectieve verdeelmaatstaven. De belangrijkste mutaties hebben betrekking op de volgende onderdelen.

Ontwikkeling Accres

De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. Dit hangt samen met zowel de aantallen waarop de berekening is gebaseerd als de ontwikkeling van lonen en prijzen. De indexatie voor inflatie is vanaf 2027 beperkt naar boven bijgesteld.

Daarnaast is de doorrekening gebaseerd op de meest recente aantallen en eenheden. Omdat deze op onderdelen neerwaarts zijn bijgesteld, heeft dit een nadelig effect op de uitkomst van de doorrekening.

BTW-compensatiefonds

Gemeenten ontvangen de btw op overheidstaken terug via het btw-compensatiefonds (BCF). Voor dit fonds geldt een plafond. Wanneer de uitgaven onder dit plafond blijven, wordt het voordeel via de algemene uitkering aan gemeenten uitgekeerd. Bij overschrijding van het plafond ontstaat juist een nadeel voor gemeenten.

In de begroting is reeds rekening gehouden met een voordeel vanwege een verwachte onderschrijding van het plafond. Met deze septembercircularisatie is een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding over dit jaar. Dit voorschot valt lager uit dan waarmee eerder rekening is gehouden, wat een nadelig effect heeft op het lopende begrotingsjaar. De definitieve afrekening vindt plaats bij de meicircularisatie 2027.

Taakmutaties/integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Voor verschillende taakmutaties en integratie- en decentralisatie-uitkeringen ontvangen gemeenten aanvullende middelen. Omdat deze samenhangen met specifieke taken, is het wenselijk deze als geoormerkte budgetten in de begroting op te nemen. Het betreft de volgende onderwerpen.

Uitvoeringskosten inburgering

In het bestuurlijk overleg van 25 juni tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG is afgesproken gemeenten tegemoet te komen in de uitvoeringskosten van de Wet inburgering 2021. Onderzoek laat zien dat gemeenten, mede door hogere aantallen inburgeringsplichtigen, met tekorten worden geconfronteerd. Daarom stelt het ministerie van SZW € 93 miljoen beschikbaar voor de periode 2026-2028, waarvan € 31 miljoen in 2026.

De middelen stellen gemeenten in staat hun wettelijke taken te blijven uitvoeren. De bijdragen voor 2027 en 2028 worden naar verwachting in het voorjaar van 2027 beschikbaar gesteld.

Wet Versterking regie volkshuisvesting

Met de invoering van de Wet versterking regie volkshuisvesting krijgen gemeenten extra taken. Ter compensatie van de uitvoeringskosten ontvangen gemeenten vanaf 2026 structureel € 56,2 miljoen. Daarnaast is € 9,8 miljoen beschikbaar in 2026 voor de aanpassing van Wmo-beleidsplannen en de organisatie van integrale dienstverlening op het gebied van wonen, zorg en ondersteuning. Vanaf 2027 wordt hiervoor structureel € 3 miljoen beschikbaar gesteld.

Spreidingswet

Met de Spreidingswet hebben gemeenten een extra taak gekregen bij het realiseren van opvangplaatsen voor asielzoekers. Hiervoor ontvangen zij in 2026 gezamenlijk € 15,3 miljoen.

Openbare bibliotheken

Deze uitkering heeft als doel gemeenten in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Deze wet verplicht gemeenten te zorgen voor toegankelijke bibliotheekvoorzieningen binnen redelijke afstand van inwoners. Gemeenten ontvangen hiervoor vanaf 2027 een bijdrage. Het budget wordt verdeeld op basis van € 3,05 per inwoner, uitgaande van het inwonertal per 1 januari 2026. Voor gemeenten waarvoor dit bedrag lager uitkomt dan € 105.000, wordt de uitkering aangevuld tot dat bedrag.

IBO problematische schulden

Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Om het bereik van de doelgroep te vergroten en ongewenste uitval te verminderen, worden diverse verbetermaatregelen doorgevoerd. Het ministerie van SZW stelt hiervoor vanaf 2027 structureel € 19,7 miljoen beschikbaar. Deze middelen zijn bedoeld om de vroegsignalering verder te versterken en effectiever in te richten.

Totaalresultaat septembercirculaire 2026

De financiële gevolgen van deze circulaire verwerken we in deze Tweede bestuursrapportage 2026. De gevolgen voor het jaar 2025 worden toegerekend aan het begrotingsjaar 2026.

Septembercirculaire 2026 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
• Begroot bedrag	57.623,4	57.580,6	59.598,4	58.468,7	58.887,0	61.192,3
• Berekend op basis van septembercirculaire 2026	57.540,2	57.518,1	60.042,7	58.805,5	59.331,0	61.679,4
Per saldo mutaties	-83,2	-62,5	444,3	336,8	444,0	487,1
Mutaties bestaan uit:						
• Accresontwikkeling			346,1	336,8	405,6	407,4
• Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis, aantallen	-83,2	-167,2	-112,6	-108,8	-73,3	-35,2
• BTW-compensatiefonds		-37,5				
Taakmutaties						
• Uitvoeringskosten inburgering		26,3				
• Bijdrage gebruik BRP 2026		-12,6				
• Naheffing BRP 2025		-5,4				
• Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten		84,4	87,7	90,6	93,3	96,5
• Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening		12,5	4,1	4,3	4,6	4,8
Integratie en decentralisatie-uitkeringen						
• Spreidingswet		37,0				
• Openbare bibliotheken			105,0			
• IBO problematische schulden			15,9	15,9	15,9	15,9
• Participatie (IU)			-1,9	-2,0	-2,1	-2,3
Totaal mutaties	-83,2	-62,5	444,3	336,8	444,0	487,1
af te oormerken voor:						
• Uitvoeringskosten inburgering		26,3				
• Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten		84,4	87,7	90,6	93,3	96,5
• Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening		12,5	4,1	4,3	4,6	4,8
• Spreidingswet		37,0				
• Openbare bibliotheken			105,0			
• IBO problematische schulden			15,9	15,9	15,9	15,9
• Participatie (IU)			-1,9	-2,0	-2,1	-2,3
Totaal maximaal te oormerken		160,2	210,8	108,8	111,7	114,9
Netto-effect (mutaties min te oormerken)	-83,2	-222,7	233,5	228,0	332,3	372,2
	negatief	negatief	positief	positief	positief	positief

Bijlage: Normenkader 2026

Programma	Bijbehorende externe regelgeving	Omschrijving regeling	Ingangsdatum
Meedoen	Jeugdwet Participatiewet Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Besluit bijstandsverlening zelfstandigen Wet maatschappelijke ondersteuning	Verordening Sociaal Domein	1-1-2025
Meedoen	Wet op primair onderwijs Wet op voorgezet onderwijs Wet op de expertisecentra	Verordening bekostiging leerlingenvervoer	26-5-2021
Meedoen	Wet kinderopvang	Verordening Wet kinderopvang	30-1-2005
Alle programma's		Algemene Subsidieverordening	1-1-2025
Ruimtegevend bestuur	Wet waardering onroerende zaken	Verordening op de heffing en de invordering van onroerende- zaakbelastingen	1-1-2026
Ruimtegevend bestuur	Wet milieubeheer	Afvalstoffenverordening	18-7-2024
Ruimtegevend bestuur	Wet milieubeheer	Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing	1-1-2026
Ruimtegevend bestuur		Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing	1-1-2026
Ontspanning en Economie		Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting	1-1-2025

Programma	Bijbehorende externe regelgeving	Omschrijving regeling	Ingangsdatum
Ontspanning en Economie		Verordening op de heffing en de invordering van reclamebelasting	1-1-2026
Ontspanning en Economie		Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting	1-1-2026
Ruimtegevend bestuur	Invorderingswet	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen	1-1-2025
Leefomgeving	Wet op de lijkbezorging	Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten	1-1-2026
Leefomgeving (bouwleges) Bestuur (secretarieleges)	Paspoortwet Wet basisregistratie personen Wet rechten burgerlijke stand Legesbesluit akten burgerlijke stand	Verordening op de heffing en de invordering van leges	1-1-2026
Ruimtegevend bestuur	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers	Uitkerings- en pensioenverordening wethouders	1-1-1996
Ruimtegevend bestuur	Rechtspositiebesluit wethouders	Verordening onkostenvergoeding wethouders	1-1-1996
Leefomgeving		Verordening Starterslening gemeente Sint-Michielsgestel	7-2-2019
Leefomgeving		Verordening duurzaam thuiswonen lening	21-11-2023
Leefomgeving		Verordening stimuleringslening duurzaamheid Ondernemers, verenigingen en stichtingen	21-11-2023
Leefomgeving	Wet op het primair onderwijs Wet op de expertisecentra Wet op het voortgezet onderwijs	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	1-1-2015
Algemeen financieel beheer			

Programma	Bijbehorende externe regelgeving	Omschrijving regeling	Ingangsdatum
Financiële wet-en regelgeving	EU-aanbestedingsrichtlijnen Nationale aanbestedingswet en gids proportionaliteit		
	Controleverordening		1-1-2023
Besluit begroting en verantwoording (inclusief notities BBV) Kadernota rechtmatigheid Wet Fido. Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo) Wet financiering decentrale overheden. Wet houdbare overheidsfinanciën. Wet gemeenschappelijke regelingen	Financiële verordening		1-1-2025
Wet op de omzetbelasting Wet op het BTW-compensatiefonds Wet op de vennootschapsbelasting			
• Ambtenarenwet • Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers • Rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers • Wet normering topinkomens • Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) • Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) • Sociale verzekeringswetten • CAO gemeenten			